

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Iohanne archiepiscopo Alexandrino, Eleemone seu Eleemosynario
dicto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

Præclara
eius cum
lucernis se-
pultura.

vicerat certamina, sui amiciissimi mortui tollens corpus, mundis vestibus & linteis in-
uoluit, & in ipso templo, quod est in loco, qui dicitur Cryptos, præclarum præclare de-
ponit: vbi etiam prius deposuerat Agathangelum, vt vni sepulcro crederentur corpora,
quorum animas idem cæli suscepit tabernaculum. Prope eos autem, illos etiam se-
peliit Diaconos, qui cum magno Clemente concerrauerāt, quo in loco eorum quoque
parua ædificata est edicula. Deinde cum Clemētis affedisset sepulcro, hæc clara hu-
manitateq; & affectione plena verba eloquebatur: Ego quidem vos, ô fili, in Crypto, id
est, in abdito, deposui: sed vos omninò Christus in aperto deducet in requiem, propter
quem tot & tanta vestra sponte pati delegistis, & vobis dignam ædem excitabit, & vestra
corpora in ea reponentur. Porrò autē me quoque iam ad vos vocat senectus, quæ pro-
pterea in hodiernum vsq; diem est conseruata, vt vobis communem omninò congerā
puluerem, quos ne longum quidē tempus martyrij à se inuicem separauit, & me ipsam
vobis pulchrum bustum præbeam. Sed orate pro me, ô charissimi, quæ sum mater, & nu-
trix, & supplex, vt possim sicut hic, ita etiam illic quoque esse prope vos, & apud Domi-
num possim quoque parua aliquam habere fidutiam. Atq; illa quidē hæc apud sepul-
crum loquebatur, & sensim vnà cum voce etiam effluebant lachrymæ.

Orat So-
phia San-
ctos, vt pro
ipsa præ-
centur.

Præclarus autem Christi athleta Clemens (nam cum ijs, quæ dicta sunt, pauca quæ-
dam adiecero, finiam orationem) perpetuò quidē decertauit sub Imperatoribus Dio-
cletiano & Maximiano: sub magistratibus autem ac præsidibus Domitiano, Agrippino,
Curicio, Domitio, Sacerdote, Maximo, Aphrodisio, Lucio & Alexandro. Finijt verò cer-
tamen 23. Ianuarij, ad eò vt totum tempus martyrij ei fuerit viginti & octo anni. Quod
quidem nos oportet tenere memoria, vt à nostra excitemur fœcordia, & hæc tam proli-
xa reueramur certamina, qui nec paruum aliquod momentum temporis aliquid mo-
lesti propter Christum tolerare sustinemus: & sic nos comparemus, & tantam suscipi-
amus confidentiam, vt propter ipsum, si opus fuerit, omnia patiamur, vt ipsi voluntatis
subeamus martyrium, & apud Deum fidutiam cum illis consequamur: quam detur no-
bis omnibus consequi gratia & clementia Domini nostri Iesu Christi, cum quo patri si-
mul cum sancto spiritu gloria, potentia, honor & adoratio, nunc & semper & in secula
seculorum, Amen.

Nota lon-
gissimum
certamen.

VITA SANCTI PATRIS NOSTRI IOHAN-
NIS ARCHIEPISCOPI ALEXANDRINI, QUI DICTVS
est Eleemon, id est, Misericors aut Eleemosynarius: auctore Simeone Meta-
phraste, qui videtur illam vitam, quam Leontius episcopus Ne-
apoleos conscripsit, longè meliori ordine digessisse.

IANVA. 23.

Patria S.
Iohannis.

Parentes.

Onorum virorum scriptis mādare actiones, & memoriam
eorum tradere posteris, conciliat magnam vitæ vtilitatem.
Quendam enim zeli stimulum immittit animis piorum, eo-
rum quæ ab eis rectè gesta sunt, narratio, & ad similia faci-
enda adhortatur. Quarum vna est ea quoque vita, quæ nunc
nobis est proposita ad narrandum, boni, inquam, Iohannis,
cuius actioni nomen est conueniens. Vocatur enim Eleem-
on, id est, Misericors, propter magnā suam ad hoc propen-
sionem & summam bonitatem. Quem tulit quidem insu-
la Cyprus, & aluit tanquàm plantam aliquam florentem &
comatam virtutibus: clara autem Alexandria eum sortita
est Pontificem & Patronum ciuitatis. Ei pater quidem erat illustris, nomine Epipha-
nius. Cui etiam virtutis præstantia effecit, vt ei committeretur illius insulæ rector. Ma-
ter autem honesta, & quæ tali marito conueniebat, vt quæ resplenderet corporis & ani-
mæ pulchritudine. Iohanni cum tales obligissent parentes, non affecit genus suum de-
decere: sed studuit potius id ornare, ad eò vt arbor ex fructu fieret manifesta, & nō ipse
ex illis ornamentum acciperet, sed illi potius gloriarentur filio, cum cognoscerentur
esse patres talis filij.

Ducit vxor-
em.

Cum autem rectè educatus peruenisset ad mensuram ætatis, vel inuitus à parētib;
uxori iungitur matrimonio: cum qua habitare cum, vt parētib; obediret, admisisset,
auct-

auerfatus est coniunctionem, temperantiam & continentiam amplexus etiam in mar-
 trimonio. Sed magna foci importunitas coëgit magnum Iohannem cedere natura
 legibus. Ex quo efficitur quidem pater liberorum: Patrem autem vocari, citò ei est ab-
 latum, immatura morte ei præreptis filijs. Postquam autem cum ramis radicem quo-
 què simul excidit communis hostis generis, & abstulit ei viræ sociam, propter omnia
 quidem agit gratias grata & memor anima Deo, qui dederat & abstulerat: eam autem
 rem efficit materiam virtutis, & cum illorum priuationem reputasset esse curarum de-
 positionem, Deo perpetuò ita assidebat, vt diuelli non posset, & ad Christi portam assi-
 duè pulsanti, ei aperiuntur viscera diuinæ benignitatis. Itaque ipse quoquè illa imitans
 pro viribus, aperit viscera & portas omnes & manum indigentibus, non misericordia
 guttas aliquas parcè præbens, sed emittens imbres benignitatis, & ambabus manibus
 opes effundens inopibus.

Hinc euadit omnibus manifestus, non priuatis solùm & principibus, sed etiam ipsi
 Imperatori. Heraclius autem tunc scepra tenebat Romanorum. Quamobrem cum
 ciuitas Alexandrina tunc esset orbara Patriarcha, ad hunc virum toto contendit de-
 siderio, & rogat Imperatorem, nè ipsa à scopo suo excideret, sed ab eo Põtifice pasce-
 retur eorum ecclesia. Et ille quidem magnum illum accersit protinùs, & omnibus mo-
 dis conatur ei persuadere, vt ad sedem ascendat. Ille autem strenuè resistit, dicens se
 timere rei magnitudinem, nec se posse tantam sustinere dignitatem. Cum verò Nice-
 tas dignitas Patricius, qui tunc multum poterat apud Imperatorem, & beato Iohan-
 ni erat frater spiritus, & vinculis amicitia erat ei optimè cõiunctus, & alioquì rectè sci-
 ebat virtutem eius incomparabilem, & nouerat illum, si vllus esset alius, ea sede esse di-
 gnum, vehementer instaret Imperatori, dicens nè eum remitteret, sed vel inuitum ad
 sedem eueheret: vrgens Imperator maiore impetu & spiritu, persuadet Iohanni, vt sus-
 cipiat Pontificatum, vt qui reputauerit non sine Dei numine fuisse tantam Alexan-
 drini populi commotionem & Imperatoris contentionem. Fit itaque sedis Marci
 successor, tempore quidem nescio quotus post illum, sed non multum remotus à vita
 illius & virtute: quomodò etiam possunt ostendere, quæ statim post susceptam res-
 titionem, rectè ab illo gesta sunt. Postquam enim ascendit sedem, hoc ante alia omnia
 contendit, vt renouaret Marci prædicationem, & fidem patrum qui præcesserant, &
 hæreticorum, quæ enata fuerant, zizania euelleret radicitus. Nam cum Petrus Cna-
 phæus blasphemam quandam in diuinitatem additionem hymno ter sancto ausus es-
 set inserere, & ei, quod est, Sanctus immortalis, adiecisset, Qui crucifixus est propter
 nos: diuinus ille vir, hac blasphemiam sublatam, impatibilem & immortalem diuinitatem
 suo dogmate afferuit, & gregem ita sentire docuit.

Cum autem inuenisset septem sola Orthodoxorum oratoria, ea efficit decies plu-
 ra, vt qui ea septuaginta constituerit. Deindè omne confert studium, vt qui capti fu-
 erant omne genus hæresibus, cõuerterentur ad pietatem: fuitque zelus eius vehemen-
 tissimus in ordinationibus, vt eæ quidem puræ essent à lucris & muneribus: nulla autè
 earum fieret citra examinationem. Præterea autem maximam adhibebat diligentiam
 in defendendis ijs, quibus fiebat iniuria, & nè Iudices gratificando personis ius prode-
 rent, sed iustitiæ trutinam ponderarent iudicia, & nec ad gratiam adspicerent, nec ad odi-
 um. Quod autem erat ei maximum & maximè proprium, erat misericordia in paupe-
 res, & in curandis indigentibus insatiabilitas & procliuitas, quæ non poterat compri-
 mi: & nihil omninò parcere pecunijs, adeò vt etiam sæpè ad fundum ipsum perueniret.
 Cum itaque præter alia sua beneficia, extruxisset Xenodochia & Nosocomia & Pro-
 chotrophia, eis frumentum attribuit quotidianum: tantæq; hæc erant ei curæ, vt etiam
 pauperibus sceminis, quibus ad pariendum non erant habitacula, neque aliquid eorù,
 quæ sunt apta ad earum curationem, septem domos attribuerit in diuersis locis ciuita-
 tis, effeceritque, vt in eis essent lecti & stragula & suppeditatio alimentorum, qua refi-
 ceretur indigentia parientium. Præter hæc pauperibus quoquè Clericis providebat,
 & vnicuique eorum pecuniæ præbebantur annuæ. Non eis autem solis, sed etiam Epi-
 scopis, quibus sumptus minimè suppetebant ad victum.

Sed quid hæc ad magnum mare eius liberalis voluntatis, & vastum illud pelagus be-
 nignitatis? Erat enim alter Nilus copioso fluente elemosynæ, non solam, vt ille, ri-
 gans Aegyptum, sed ipsam vniuersam, vt semel dicam, terram circumfluens. Quis enim

Liberalitas
eximia in
omnes.

ex ijs, qui vndique aduentabāt, victu indigens, si ad ipsum accessisset, tristi vultu & vacuis reuerfus est manibus; & non est benignitatem abunde consecutus? Immo verò cuiam ex ijs, qui egestate laborabant, vbiunque terrarum eum esse accepisset, non ea praeiuit, quae ad vsum sufficerent? Nam cum tunc Persae populati essent vniuersam Syriam, qui eorum manus potuerant effugere, & laici, tam ij qui magistratum gerebant, quam priuati, & Clerici cum Episcopis, confugiunt Alexandriam. Quibus omnibus diues ille & minimè angustus conuiuator quotidie suppeditabat, quae erāt ad vsum necessaria, non ad indigentium adspiciens multitudinem, vt aliquid faceret, quod esset sordidi & illiberalis animi: sed ad eum, qui aperit manum, & omne animal implet benedictione. Cum autem Rasmizus, dux exercitus Chosroë, vastasset & depopulatus esset veneranda loca Hierosolymorū, postquam hoc audiuit ille homo Dei, & quod omnia sancta fuissent igni tradita, deslet quidem non secus atque Hieremias, id quod factum fuerat: non hæc tēpūs autem constitit eius commiseratio, sed mittit etiam Crepsippum quendam, virum pium, tradens ei multum auri, frumentumque & alia alimenta & indumenta, & ad ea vehenda iumenta plurima: tum vt adspiceret vastitatem, tum etiam, vt eos qui remanserant ex captiuitate, satis per ea, quae dicta fuerunt, recrearet. Præterea autem Theodorum quoque Amathuntis Episcopum, & Anastasium præfectum magni mōris Antonij, & Gregorium Episcopum Rinocurorum, emitit ad eos recipiendos, qui abduci fuerant in captiuitatem, vim auri præbens propè innumrabilem.

Multū auri
& frumētū
mittit Hi-
erosolymā
à Persis va-
statam.

Pauperes
vocat do-
minos sur-
os, eosque
describi in-
bet singu-
latim.

Sententia
memorabi-
lis.

Matth. 7.

Titus is
fuit.

Quemadmodum autem hoc quispiam mandarit silentio, & non potius misericordum auribus per ipsum fuerit gratificatus, vt quod magis significet, quam is in elee-mosyna longè diligentissimus fuerit & vehementissimus? Nam cum primū eius fidei creditus fuisset pontificatus, ijs accersitis, qui res ecclesiae dispensabant, ijs etiam simul audientibus, qui erant à secreto, Non est, inquit, iustum o fratres & in ministerio socij, vllius alterius rei curam gerere prius, quam Christi. Euntes itaque per totam ciuitatem, singulatim describite meos dominos. Cum autem illi, postquam hoc dixisset, dubitarent, & quinam essent Patriarchae domini, interrogarent: Quos vos, dixit ille, pauperes & mendicos soletis appellare, eos ego dominos meos & adiutores nomeno. Nam ij soli mihi possunt opem ferre, vt à Christi regno nō excidam. Postquam autem citò factum fuerat quod iusserat, intellexit omnes, qui numerati fuerant, efficere septem millia & quingētos, & iussit vnicuique eorum dari sumptum diurnū. Post hæc suum conuertit studium ad hoc, vt iussis ponderibus & mensuris vterentur, qui vendebant in ciuitate. Quod quidem pulchrè fecit vir iustus publicè præscriptis edictis. Porro verò hoc quoque ab illo factum est, quo magnam curam gerebat eorum, quibus fiebat iniuria. Nam cum accepisset multos ad eum accessuros, & de ijs, quae illis factae fuerant, iniurijs supplicaturos, ab ijs qui ipsum sequebantur, arceri, quid facit? Duobus hebdomadæ constitutis diebus, quarto, inquam, die & die parasceues, sedens in templi porticibus, se cui libet volenti præbebat ad eūdum, nonnullos ex ijs, qui erant virtute insignes, habens secum consideres. Quibus sæpè dictabat illud, dignum quod scriptis & memoriæ mandetur: Si nobis, dicens, qui sumus homines, licet omnino ad Deum accedere absq; vllō intercessore, & de quibus volumus eum rogare: quomodo non ipsi quoque nostris cōseruis portas aperuerimus absque vllō impedimento? & non cui libet, cui est opus, benignam aurem præbuerimus? Scimus enim, quamen si fuerimus mensura, eadem nos esse mensuram vicissim accepturos.

Cum autem, vt consueuerat, aliquando præsedisset & nullus accessisset, surgens vesperè, recessit tristis & lachrymans. Nullo verò audente rogare causam cur esset tristis, diuinus, qui aderat, Sophronius: Quid est, inquit, o vir diuine, quod te affecit molestia, & animi ægritudine bonam tuam impleuit animam? Ille autem miti & leni voce, Hodie, inquit, miserandus Iohannes non ab aliquo vllam accepit mercedem, neq; vllum vel minimum piaculum potuit offerre Christo pro multis & magnis suis delictis, quomodo neque aliàs vnquam. Quid hoc illo minus, nisi etiā maius dixeris, quod dicunt esse cuiusdam Imperatoris Romanorum, qui dixit: Hodie non regnauius, quoniam neminem affecimus beneficio? Cum itaq; sacrosanctus intellexisset Sophronius, quid sibi vellet, quod ab eo dictum fuerat, Te potius, inquit, latari oporteret, & non tristitia affici, o beatissime domine, quod tibi commissum gregem feceris viuere in

in tanta pace, vt nullus de re aliqua cum vicino habeat controuersiam: sed tanquam angeli aliqui, absque vlla lite & contentione homines viuant in terra. Cùm autem verum esse, quod dixerat, inuenisset vir mitissimus, statim fuit traductus ad animi lætiti- am, & pro eo, Deo egit gratias. Hoc dicunt etiam esse imitatum, qui Heraclio in imperio successit, Constantinum, qui etiam huius diuini viri fuit filius secundum spiri- tum.

Sed quæ sunt proposita, persequatur oratio, & tradat auribus ea, quæ sunt auditu digna & vtilissima. Tunc autem, cùm ad beatum Iohannem accessissent ij, quibus fu- erat commissa distributio eleemosynæ, & tale quid annunciassent, quòd scilicet puellæ quædam benè ornata, & quæ collo gestabant monilia, ipsæ quoq; conueniunt, vt sint participes eorum, quæ dantur pauperibus, & petissent, an eis quoque præbere oporteat, mitissimus Iohannes toruè in eos intuens, Si humilis quidem & abiecti Iohannis, vel potius ipsius Christi ministri esse vultis & distributores, parète diuino eius iussu, qui iubet dare cuius precenti. Sin autem dicitis vos esse alicuius alterius, qui imperat vt examinetis vitam & statum mendicantium, sciatis quòd neque Christus ipse, neq; humilis Iohannes opus habet curiosis ministris. Nam si nostra quidem essent, quæ dan- tur, & ea à nobis illata essent in mundum, fortassè aliqua danda esset venia ei, qui parèe eis vteretur. Si autem Dei sunt omnia quæ sunt, eius omninò iussum in ijs, quæ sunt eius, seruare oportet. Sin autem vos subijt timor ex incredulitate, nè fortè multi- tudo impensarum superet redditus ecclesiasticos, ego ne tantillum quidem sustinebo esse socius vestræ modicæ fidei. Persuasum enim habeo, quòd etiam si cõtingeret vni- uersum mundum venire simul Alexandriam, egentem beneficentia, hos Dei thesau- ros nequaquam in angustum redegerit.

Postquam autem eorum incredulitate admonitionibus curata, eos emisit, ijs, qui confidebant, munificum eius animum stupentibus, talem retulit narrationem, dicens: Mihi, cùm essem XV. annos natus, & versarer in Cypro, quadam nocte puella quædam apparet in somnis eximia pulchritudine, & quæ verbis non potest exprimi. erat autem splendide vestita, & oleagina corona erat ei caput redimitum. Cùm verò prope me stetit, & manu latus pupugisset, me territum è somno excitat, statimque non ampliùs somnium, sed re vera aderat id, quod apparebat. Rogavi autem eam, quanam esset & vnde veniret, & quomodo aua esset accedere ad me dormientem. Illa autem subri- denti & lato vultu me hilariter & placidè intuens: Sum, inquit, prima ex filiabus ma- gni regis. Si tu me tibi amicam paraueris, potero te ei efficere familiarem. Nulli enim maior est apud eum, quàm mihi, fiducia: quoniam ei, vt è cælo descenderet in terram, & carnem acciperet humanã, ego persuasi. Hæc dixit, & statim recessit. Ego verò cùm ad me rediissem, & id quod visum fuerat, mente versarem, iudicabam eam esse miseri- cordiam. Propter eam enim & Deus in terram venire, & hominibus similis conspici nõ est dedignatus. Statim ergò surgens, iui solus ad ecclesiam: manè enim iam illucesce- bat: & sic obuiam viro pauperi, qui erat nudus & valde affligebatur frigore. Ei cùm me exiissem ea veste, qua eram indutus, trado, apud me dicens: Sciam, an sit verum & non deceptio id, quod à me est visum: & priùs, quàm venissem in ecclesiam, ad me ac- cedens vir quidam candidatus, tradit mihi auri centum nummos alligatos. Hæc acci- pe, dicens, o amice. Ego autem etsi eos lubenter accepissem, ductus sum pœnitentia, & quamprimùm conuersus, cogitabam id reddere ei, qui dederat, vt qui non indige- rem. Is autem qui dederat, protinùs euanuerat. Tunc intellexi visionè non esse phan- tasiam, sed apertam visionem. Ab illo tempore cùm aliquid aliud præbuissem, Vide- am, dicebam, an conuenienter promissioni sit mihi Christus centuplum redditurus. Cùm autè milliès sic faciens, ipsi factis rem ità esse essem expertus, dixi apud me, Ces- sa. Quousque rentabis eum, qui non potest tentari? Cùm ego, inquit, iam euidètia ac- cepissem argumenta, isti, inquit, qui sunt fordidi & illiberales, venerunt vt me arripe- rent, & efficerent socium suæ infidelitatis, & me vocarent ad immisericordiam.

Huius maximam benignitatem cùm considerasset quidam aduena, cogitauit eum tentare, qui erat superior omni tentatione. Cùm se ergò pannis induisset, accedit ad eum euntem ad visendos eos, qui erant in Nosocomio, (Solebat enim hoc bis & ter facere in hebdomada) & verbis lugubribus, Miserere mei, inquit, domine, qui sum captiuus. Ille autem iubet distributori dare ei sex nummos. Ille verò ijs acceptis & mu- tato

Nota hanc
responsio-
nem.
Luc. 6.

Fiducia ei-
us in Deū.

Visio eius.

Miserico-
dia quantū
possit apud
Deum.

Vide Dei
benignitas
tem in mi-
sericordes.

Aduena
quidā ten-
tat eius ani-
mum.

tato habitu, per aliam viam accedit rursus similiter rogans. Beatus autem ei rursus iubet dari sex nummos. Ad magnum autem virum accedens is, qui dabat, illi in aurem significat eum esse, qui paulò antè alios sex acceperat. Cùm verò simulans tertio rursus venisset ad accipiendum, distributor innuit Patriarchæ, eundem esse rursus significans. Ille autem illud præclarum rursus dicit & facit, vt qui dixerit: Da ei duodecim nummos. Num ille ipse est Dominus meus, qui me tentat. Sed hæc quidem sic. Oratio autem vult etiam alia plurima tractare, significantia qualis esset vir ille summus circa benignitatem.

Mercator quidam possidens nauem propriam, cùm ei infelicissimè cessisset mercatura, graui premebatur inopia. Ei ergò, cùm accessisset & petijisset aliquid auxiliij, beatus iubet dari quinque libras auri. Quas quidem cùm accepisset, & ea quibus opus habebat esset mercatus, nauigauit. Postquam autem fuit circa Pharon, vi vëtorum vexatus, amittit quidem ea, quæ uehebat: nauigium verò solum seruat vacuum. Accedit ergò rursus ad Patriarcham, simul quidem Tragicè desflens id quod acciderat, & eum ad maiorem vocans commiserationem. Ille autem cùm audijsset, hortatur quidem nè animum despondeat, apertè autem subiungit, dicēs: Nisi ijs, quæ tibi reliquæ erant ex iniquitate, ecclesiæ quoquè pecunias coniunxisses, non hoc tibi contigisset. Rursus ergò iubet ei dari decem libras auri, iubens, nè eas iniiceret cum alijs. Quæ primùm ergò nauigauit mercator, accidit vt & pateretur priori grauius naufragium, vt qui cum naue onus simul amiserit. Cùm ergò in extremam cecidisset desperationem, & victus esset animi ægritudine, & nec tantillum quidem posset cohibere motum animi, & iam manum sibi esset allaturus: deindè cùm quod factum erat, rursus reuississet Patriarcha, cum accersit. Ille autem accessit veste disrupta, coma euulsa, & caput habens conspersum cinere, habitu miserabilis, miserabilior autem grauitate calamitatis, & multis lachrymis lachrymas oculorum attrahens. Quem etiam hic magnus cùm vidisset, Propitijs, inquit, sit tibi Deus. Cur propter pusillum & abiectum animum irà es affectus? Confido in Deo meo, quòd deceterò tibi nauis nullum patietur naufragium. Sed scias hoc tibi nulla alia de causâ accidisse, nisi quòd hæc nauis non iustè, non honestè, à te esset acquisita.

Hæc cùm dixisset, iussit ei dari vnam ex nauibus ecclesiæ, impletam viginti millibus modiorum frumenti. Quæ quidem accepta, nauigauit ex Alexandria: & vento vsus secundo, cùm seipsum tradidisset ei, qui ferebat, ducebatur nihil sciēs vbinam esset. Nam cùm viginti dies & totidem noctes nauis sic curreret, neque ipse, neque vllus alius ex ijs, qui erant in naue, nec ex astris, nec ex regionis indicijs, vbinam essent poterat discernere, nisi quòd soli gubernatori apparebat Patriarcha, cum eo clauū dirigens. Cùm autem præterijisset viciesimus dies, perueniunt ad insulas Britannicas. Quem in locum cùm appulissent, inueniunt famem crudelissimam, famem quæ homines illius regionis miserè consciebat. Cùm autem eorum principem conuenissent, & ab eis cognitum esset, quòd frumentum afferrent, magna animi alacritate impleta est tota ciuitas, & eos cum magna accepit lætitia, non sine Dei numine eos aduenisse reputās. Cùm autem insulares totum frumentum emisissent, pro dimidio quidem aurum præbētes, pro reliquò autem stannum, (itā enim inter vtrosque conuenerat) & mercator iam rediret, sit res quædam, quæ digna est, si vlla alia, quæ memoriæ quidem & scriptis mandetur: admittere autem & credere, nisi fidelissimis auribus, nequaquam est facile.

Cùm enim iam Decapolim peruenissent nauigantes, Nauclerus de naue descendens, cùm in quendam incidisset amicum & familiarem arte aurificem, datis ei quinquaginta libris è stanno, quòd acceperat, pro eo accepit precium. Ille autem, cùm id vellet igne probare, vt sciret quòdnam esset, inuenit argentum probum & purissimum. Arbitratus itaque Nauclerum id magis facere, vt tentaret, quàm quòd verū esse putaret, accedens eum probris est insectatus, dicens: Quid hoc à te factum est? An non sufficit tempus ad fidem faciendam vsque in hodiernum diem, quòd sine dolo veriamur in contractibus? Tu autem nunc, vt potè tentans, argentum deposuisti pro stanno. Protinùs ergò eo, quòd dixerat, obstupefactus Nauclerus, Nihil, inquit, per ipsam ô amice veritatem, nihil fecimus vt tentaremus: sed scio me tibi stannum apertè præbuisse. Si autem Patriarchæ precibus mutatum est in argentum, nō est hoc nouum & alienum. Ille enim hæc potest, qui aquam in vinum, & rursus aliquando id mutauit in san-

Nota quod
ait de pe-
cunijs ec-
clesiæ.

Obserua-
rem mira-
bilem.

En Dei p-
uidentiā.

Stannū mu-
tatur in ar-
gentum.

Iohan. 2.
Exod. 7.

ex ijs. Scias ergò, quòd Deum, qui spiritum & alimētum omnibus suppeditat, homo, in quem cadit interitus, nequaquam poterit in angustum redigere. Porro autē præcepit etiam ijs, qui ferebant amphoram, vt eis præsentibus aperiretur in conspectu Patricij, & ei renunciarent, quòd aliæ omnes, quas vidit, ita se habent, & sic sunt auro plena.

Agnoscit
erratum su-
um Nicce-
tas.

Cùm eum ergò inuenissent conuiuantem, ei tradunt epistolam, ostendentes etiam amphoram. Quam quidem postquam vidit, irascitur mihi omninò dominus meus, inquit: neque enim vnā mihi solam misisset. Qui autem portabant, quomodò fuerat eis imperatum, cùm in eius conspectu aperuissent amphoram, & pecunias effudissent, annunciabant fuisse reliquas auro similiter repletas. Cùm verò perlegens epistolam, inuenisset quòd homo Deum non potest in angustum redigere, ad se postea reuersus & timore repletus, (eorum enim, quæ non rectè facta sunt, poenitentia citò mouetur generosa, virtutis amans, anima) Viuit Deus, exclamauit: Nec humilis Nicetas sustinebit tentare eum in angustum redigere. Cùm statim itaq; surrexisset, & quascunque ex ecclesia sustulerat pecunias, rursus sumpsisset, & ipsam quæ missa fuerat amphoram, quinetiam è suo libras trecentas addidisset, ascendit ad Patriarcham, veniam petens inconsiderati consilij. Ille autem eum lubenter excipiens, neque ei exprobrauit, neque aliquid locutus est, quod ei afferret molestiam: sed veris potiùs animum consolantibus & spiritalibus admonitionibus confirmatum amandauit. Ab eo autem tempore tanto fuerunt inter se coniuncti vinculo amicitia, vt etiam Patriarcha fuerit eius filiorum susceptor. Vt autem non solùm per vberiorē laxamque & solutam viuendi rationem cognosceretur animus eius incomparabilis, & bona spes eius in Deum fidei: sed etiam per angustiorē, quàm esset probatus, esset euidentis: (Clarum est enim, quòd sunt vtraque periculosa, nempe & res secunda, quæ enervant & emolliunt, à Deique recordatione eijciunt: & res aduersa rursus, quæ in arcum cogunt, pusillumque & abiectum animum efficiunt) propterea prouidit Deus, vt is cadat in egestatem. Quonam modo autem id prouisum sit, dicam:

Virtus Pa-
triarchæ in
penuria.

Cùm magna multitudo eorum, qui manum Persicam effugerant, confugisset Alexandriam, & esset magna alimenti penuria, maximè quòd nec illo tempore Nilus ascendisset, vt consueuerat, & pecuniæ ecclesiæ essent consumptæ, coactus est ille magnus mille libras auri mutuas accipere ab aliquibus. Cùm autem eas quoque consumpsisset, agitabatur magna sollicitudine, & Dei orabat benignitatem, vt in rebus dubijs aliquam viam excogitaret. Sed etiam si ad tantam redactus fuisset inopiam, non fuit tamen victus à calamitate, non diuinas leges & sacras constitutiones affecit dedecore, nec intermisit commissum sibi gregem accuratè regere. Itaque cùm quidam Clericus ex ijs, qui secundas nuptias contraxerant, abundans diuitijs, vellet consequi gradum Diaconatus, rescinisset autem has Patriarchæ angustias, & arripuisset tempus tãquam opportunum, si pecunijs leuata inopia assequeretur id, quod desiderabat, chartam tradidit beato Iohanni, quæ sic habebat: Cùm accepißem angustias, in quas redacta est munifica dextera mei domini, non existimaui oportere me quidem degere in delicijs & rerum abundantia, dominum autem meum redactum esse in angustias. Sunt apud me frumenti quidem multa millia, auri autem centum libræ & quinquaginta: eas velim per te dare Christo, si tantum iudicatus fuero dignus eius diaconatu per sanctam tuam ordinationem. Inuentum enim est alicubi quid dictum fuisse apud Apostolum, ex necessitate legis quoque fieri translationem.

Bigami ad
maiores or-
dines non
promouen-
di.

Leui. 22.
Gen. 4.
Heb. 7.

Iacob. 2.

Eum ergò seorsum accersit Patriarcha, non volens multis præsentibus eum afficere dedecore, & dicit ei: Tua quidem oblatio, ô fili, est magna, & huic tempori necessaria. Sed est vitiosa, & propter hoc ipsum non admittenda. Non ignoras enim, quòd oues, quæ ex lege offerebantur, si non essent vitij expertes, etiam si essent magnæ, non poterant admitti ad sacrificium. Quæ de causâ nec munera Cain Deo fuerunt accepta. Illud autem, Ex necessitate etiam fieri legis translationem, hoc ab Apostolo dictum esse scimus de lege veteri. Quid enim tibi videtur, quod situm est apud fratrem Domini Iacobum? Sic autem habet: Qui totam legem impleuerit, in vno autem lapsus sit esse omnium reum. Fratres autem nostros pauperes, etiam si nos versumur in inopia, at qui aluit Deus vsque in hodiernum diem, ipse eorum quoque deceterò curam geret, si modo nos eius madata seruemus immobilia. Quid est enim quod facere non possit?

se aut quid sit difficile ei, qui quinque panes in deserto aliquando multiplicauit, si decem modios, qui sunt in meo horreo, benedixerit, eos in magnam augere multitudinem? Quamobrem tibi, ô fili, conueniet id, quod Simoni dictum est in Actis: Non est tibi pars, neque fors in hac parte, Nondum ille dimissus domum re infecta redierat, cum magno Iohanni significatur duas naues ecclesie in portum appulisse, ferentes ex Sicilia multa frumenti millia. Quod quidem cum ille audiuisset, procidens in genua, Deo egit gratias, dicens: Qui te querunt, Domine, & seruant tua mandata, non minuentur omni bono. Quamobrem magnifico sanctissimum nomen tuum, quod non permisit seruo tuo, ut tuam gratiam venundaret pecunia. Sed sic quidem in angustijs dilatatus vir inclutus, non pro vsu rerum necessariarum prodidit accuratam regulæ obseruationem.

Oportet autem dicere etiam indicium magnæ, quam habuit, tolerantie, & narrate, quam se perfecte gereret in hoc præcepto. Duos quosdam ex suis Clericis, qui inter se inuicem fuerant debacchati, vir admirandus subiecerat segregationi. Quorum vnus quidem poenam lubenter subièrat: alter autem cum eam inuenisset tanquam prætextum suæ socordie, precum quidem & congregationum nullam omnino curam gerebat, vacabat autem omnino suis cupiditatibus. Deinde minabatur etiam, se magni illius viri summam illam & sanctissimam simplicitatem calliditate aliqua circumuenturum. Dicunt verò aliqui, hunc quoque cum esse, qui Niceta Patricio suggesterat, ut pecunias tollerent ecclesie, dum existimaret se ea ratione Patriarcham affectuum molestia. Cum ergo hoc magnus cognouisset Patriarcha, timens ne forte is à diabolo confunderetur, cum erat vocaturus & dignaturus commiseratione: meliore autem prouidentia mandatur obliuioni id, quod animo cogitabat, ut suprema eius humilitas fieret euidentis maiori commiseratione. Nam cum adesset dierum omnium precipuus, ipse autem adstaret in tribunali, & incruentum offerret sacrificium, ea ipsa hora, in qua sacrum velum auferitur à sanctis donis, recordatus eius, qui odium in eum conceperat, & memor præcepti Dominici, quod iubet quidem dimittere donum ante altare, procedere autem prius ad fratris reconciliationem, & tunc donum offerre: significat diacono, ut connexam resumat petitionem, & sæpè dicat, donè ipse redierit. Ipse autem ventrem prætexens, egressus est ab altari, & mittit magna celeritate, ad se vocans illum Clericum: qui quidem mox aderat: Sanctus verò procidit ad eius pedes, nihil omnino auersans oculos eorum, qui aderant, veniam postulans. Deinde ille, qui prius fuerat insipiens, videns hoc sacrosanctum caput proiectum ad suos pedes, fuit statim fractus animo, timens ignem de celo, & quæ illinc mittuntur fulmina. Ipse quoque pronus cadens, petijt ab eo veniam. Beatus autem Iohannes, Deus ambobus, inquit, ignoscat sili mi. Deinde eum quoque secum assumit, & cum gaudio & cum quæta dicit non potest voluptate aram ingressus, tunc ausus est Deo dicere cum fiducia: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Abhinc ergo fuit hic Clericus adeo modestus & moderatus, ut visus sit dignus, qui ordinaretur Presbyter. Sed hoc quidem, sicut diximus, est indicium magnæ illius tolerantie & moderationis.

Aliud autem narrabo, quod est non multum dissimile ei quod præcessit. Est angelorum, ait quidam ex Patribus, nequaquam depugnare, sed esse in pace perpetua: demonum autem irruocabiles per totam vitam exercere inimicitias: hominum verò sapientum breuiter quidem fortasse irasci, citò autem & paulo post currere ad reconciliationes. Cum ergo huic magno Iohanni accidisset, ut non nihil esset ira percitus aduersus eum, cuius sæpè mentionem fecimus, Patricium: illo quidem defendente rem iniustam lucri causa, non patiente autem Iohanne propter zelum iustitie: cum iam hora aduenisset vndecima, Patriarcha per nuncium primum ex Presbyteris ei significat, dicens: Sol iam est in occasu, ô vir maxime venerande. Ille autem hoc verbo tanquam stimulo aliquo compunctus animo, statim surrexit & venit ad sanctum. Quem cum ille lubens excepisset, & esset amplexus, Crede mihi, inquit, nisi fuisset mihi exploratum, quod te molestia affecissem, forte nihil dubitans aut pensi habens, ipse ad tuam venissem magnificentiam. Quid enim, si communis quoque noster Dominus non est dignatus obire ciuitates & vicos, vtilitatis gratia & curationis? Omnibus autem qui aderant admirantibus summam moderationem, dixit ei Patricius: Non amplius capiunt aures meæ, inquit, ô domine, delationes eorum, qui criminantur. Cui dixit sapiens

Iohan, 6.

Actor. 2.

Psal. 33.

Incruentum
Missa sacrificium.

Matth. 5.

Nota summam
humilitatem.

Angelorum
& demonum
discrimen.

Non temere
fides habenda
delatoribus.

piens Magister: Persuasum tibi sit, inquit, o fili fidelissime, quod si simpliciter & absque examinatione essemus aures praebituri omnibus, pararemus nobis examen decies mille peccatorum: & maxime nunc in hoc tempore, quando refrixit omnibus charitas: Scio enim ego, quod propterea quod credideram aliquibus, quibus obrigerat rectio ciuitatis, & eorum verbis solum essem inductus, nonnullos cum minime oporteret, sepe affecerim molestia. Quo factum est, ut non paucorum me decetero subiit poenitentia. Quamobrem cum semel & bis & saepe incidissem in fraudem eorum, qui criminantur, decetero apud me constitui, non amplius aliquid pronunciare in aliquem, priusquam audissem ius vtriusque partis: & ijs, qui facta ad me deferebant, sum minatus, quod si deinceps fuissent deprehensi inanes aliquas nugas ad meas aures deferre per calumniam, easdem daturi essent poenas, quas qui est reuera calumniator. Ab illo itaque tempore excisa fuit omnis calumnia sycophantarum. Quamobrem tuam quoque rogo magnificentiam, ne tam simpliciter & tam facile admittas malignorum hominum calumnias, sed eas prius diligenter examines. Neque enim hinc mala nascuntur mediocria: sed & bonorum publicationes, & verbera, & caedes saepe per mendacium multi innocentes subiunt, & ab ijs propemodum est eversa vniuersa vita hominum. Has admonitiones cum tanquam a Deo accepisset Patricius, pollicitus est se eas esse perpetuo seruaturum.

Aliud addatur ijs, quae dicta sunt, quod satis potest exprimere eius mansuetudinem atque patientiam. Magni Iohannis consobrinus erat, nomine Georgius. Is contumelia affectus ab aliquo caupone ciuitatis: vehementer fuerat mortuus, & id ferebat grauissimum. Id enim faciebat & magnum, quod erat inter eos, discrimen, nempe & eius cum magno affinitas, & nimiae sordes & humilitas eius, qui fecerat iniuriam. Accedit ergo seorsum ad beatum Iohannem adolescens, lachrymis & dolore cordis, quo agebatur, deplorans iniuriam. Cum sic eum vidisset victum ab omni perturbatione Patriarcha, volens eum demulcere & veluti recreare, & Ausus est, inquit, omnino os aduersus te aperire, & omnino contumelia afficere aliquis eum, qui est mihi charissimus? Benedictus Dominus, rem in ipso faciam, ut admiretur omnis Alexandria. Postquam autem vidit eum propter id, quod dixerat, paululum remisisse de animi egritudine. Fili, inquit, mihi iucundissime, si re vera vis mea paruitatis esse & nominari consobrinus, para re ipsum non solum aduersus contumelias, sed etiam si sit amplius aliquid dicendum, etiam aduersus ipsa flagra. Vera enim nobilitas non ex sanguine & carne, sed ex virtute animae accipit formam & characterem. Statim ergo accersito principe cauponum, ei denunciauit, ne consuetum deinceps vestigal acciperet ab eo, qui suum consobrinum affecerat contumelia, aut aliquid ex ijs, quae ab eo de more dabantur ecclesiae. Propter quae admirati omnes incomparabilem illius patientiam, intellexerunt omnes hoc esse supplicium, quod erat miratura tota Alexandria.

Sed forte in ijs quidem, qui ad ipsum pertinebant, tam diligenter cauebat, ne memor esset acceptae iniuriae: alios autem negligebat in rebus huiusmodi. Nequaquam. Cum enim rescuisset quendam ex Diaconis, nomine Damianum, odio habere propinquum, ut qui recordaretur acceptae iniuriae, denunciauit Archidiacono, ut in tempore participationis sacramentorum ei ostenderet eum, qui memor erat iniuriae. Cum ergo cognouisset, eum manu accipiens, Vade, dicit ei, & fratri primum reconciliare, ut vult praecipuum, & tunc sumes sacramenta Christi, qui non est memor acceptae iniuriae. Ille autem pudore affectus, praesentibus omnibus promisit se hoc esse facturum, & tunc eum impertit sanctificatis. Deinceps ergo inuasit timor non solum Clericos, sed etiam laicos, & cauebant ne vllum odio haberent, & essent acceptae iniuriae memores, timentes ne multis praesentibus sic pudore afficerentur. Sed tam accurata quidem & exacta fuit eius vita, tam quod ad ipsum attinebat, quam quod ad eos, qui ab illo pasciebantur. Praeter alia autem bona, in sacrarum quoque scripturarum cognitione summe laborauerat & plurimum erat meditatus, non sine voluptate & studio acerrimo. Licebat ergo videre quotidie in congressione, quae fiebat in secreto, eum nihil ferere aliud loquentem aut querentem, quam narrationes Patrum, qui erant magni nominis, & problemata dogmatica & quaestiones ad scripturam pertinentes. Haec autem maxime propterea, quod tunc abundabat multitudo haereticorum, ad quos euerandos adsciuerat eos, qui illis temporibus erant excellentissimi, Iohannem, inquam, & Sophroni-

Vera nobilitas.

Nota incredibilem patientiam & benignitatem.

Matth. 5.

Eius studium & eruditio.

phronium. Porro autem ei quoque erat studio conseruare confessum, nulli detracti-
oni affinem, & nullo vano sermone. Quod si quis ex ijs, qui confidebant, tale quid pro-
posuisset, ille ingeniosè & aptè id repellebat, iniiciens bonam aliquam quæstionem &
animæ vtilem. Si is autem esset crassus & plebeius, & qui non recedebat ab ijs, quæ sunt
consuetæ, præsentem quidem non malè tractabat, nec se iracundè & asperè in eum ge-
rebat, præcipiebat verò, nè eum sinerent ampliùs esse à consilio, vt per eum vnum fie-
rent alij cautiores & diligentiores.

Vt autem mortis memoriam suæ cogitationi profundè imprimeret, & eam perpe-
tuò haberet præsentem & ante oculos, quid facit? Iubet sibi extrui monumentum: ei
autem finem non imponi, sed semiperfectum sic relinqui: Deindè eos, qui præfedi erant
operi, cum esset festum aliquod insigne, accedentes in conspectu omnium, qui consi-
debant, apertè dicere: Monumentum tuum in hodiernum vsque diem est imperfectum,
domine. Iube ergò, vt id finem accipiat. Incertum est enim, qua hora fur ingredia-
tur, nempe mors. Sed quis illius vitæ tenuitatem, & quæ erat circa vestem & stratum
vilitatem & mediocritatem, rectè enunciauerit? Cum alijs enim ne hanc quidem ne-
glexit virtutem, adèd vt vulgus & eos qui sunt contempti, in his ne superaret quidem.
Quidam certè ex habitatoribus ciuitatis, qui erat ei familiarior, cum rescuisset quo-
modo res se haberet, *cilicium emptum triginta sex nummis mittit ad beatum, pluri-
mùm rogans nè id recufaret, sed se eo indueret. Hoc ergò cum & propter viri fide-
litatem, precumque contentionem & ardorem facere voluisset, non cessauit tamen to-
ta nocte lamentari, vt postremò exposuerunt, qui ei assidebant. Quis, dicens, nõ con-
demnaret me miserum Iohannem, si mihi quidem liceat tegi tegumento triginta &
sex nummorum, fratres autem mei, proh dolor, secundùm Christum, sub dño perpe-
tuò degant concreti frigore, & nec minimum quidem & vilissimum pannum habe-
ant? quorum plurimi quidem ventre vacuo & incoenati recumbunt, & vel ipsas, heu
mihi, quæ à mensa mea cadunt, micæ cupiunt, sicut pauper Lazarus. Heu heu quàm
multi nunc hospites & peregrini ad hanc venerunt ciuitatem, qui non habent vbi ca-
put reclinent, esurientesque & sitientes iacent in medio foro. Ego autem me delicatè
omne genus explens bonis, præter alias delicias hoc quoque nunc sumptuoso indu-
or tegumento. Quid ergò illo die expecto me auditurum? Quid aliud, quàm, Rece-
pisti bona tua in vita tua, pauperes autem mala: & propterea ipsi quidem nunc acci-
piunt consolationem, tu autem cruciaris pro meritis? Sed benedictus Deus, non am-
pliùs eo tegetur humilis Iohannes, sed eius precio induentur pauperes.

Cum primùm itaque illuxisset, mittit cilicium in forum venundandum, quod cum
vidisset is, qui obtulerat, rursus emit & ad eum adfert. Ille autem accipit quidem, rur-
sus verò mittit ad forum. Cum autem bis & sæpè hoc factum esset, magnus Iohannes
significat ei qui offerebat: Videamus, dicens, quis ex nobis priùs defatigabitur: ego
quidem ipsum vendens, tu autem emens, & offerens, erat enim valdè diues. Quamob-
rem dedita opera volebat magnus Iohannes ex eo lucrifacere, vt illius bona ad paupe-
res affluerent. Dicebat autem etiam tale quid, quòd si quis ab his delicatis & diuitibus,
& maximè ijs, qui sunt immisericordes, posset arte aliqua & ratione ad ipsas vsque au-
ferre tunicas, vt beneficeret indigentibus, ab eo, quod decet, minimè aberraret. Sic
enim res duas efficit pulcherrimas: vnã quidem, quòd illorum animis salutè con-
ciliabit: alteram autem, quòd ex rebus alienis non paruam neque leuem sibi parabit
mercedem. In testimonium autem eius, quod dicebat, adducebat etiam id, quod ma-
gnus fecit Epiphanius, qui effecit, vt pecuniæ Iohannis Episcopi Hierosolymitani pia
quadam via & ratione distribuarentur pauperibus. Addebat verò aliud quoque, quod
à fidei quodam & amante veritatis dicebat se audiuisse Cypri, qui sic narrabat, ea que
dicebat, iureiurando confirmans.

Cum essem in Africa, habitabam apud quendam publicanum, valdè quidem diui-
tem, sed admodum immisericordem, & pauperem, quòd attinet ad misericordiã. Cum
autem accidisset, vt tempore hyberno sol luceret calidiùs, pauperes simul congrega-
tionalore fruebantur. Vt solet autem in his euenire, domos enumerabãt: illas quidem,
quæ erant misericordum & sua communicantium, beantes: eas autem, quæ posside-
bantur à parcis & nihil largientibus, miseris dicentes & execrantes, cum quibus, in-
quit, etiam meum connumerarunt dominum. Sic itaque inuicem rogabant, an aliquis
vnuquam

Detraçio-
nes & ocio-
fos sermo-
nes non
fert.

Mortis per-
petuò me-
mor.
Luc. 16.

*Leontius
haber, lecti
oprimens
tum. Itaque
locus hic
mihi men-
dosus vide-
tur.

Luc. 16.

Mira con-
tentio libe-
ralitatis in-
ter ipsum
& diuitem
quendam.

Exemplum
memorabis
Ie Petri Pu-
blicani.

vnquam illinc fuisset eleemosynæ particeps. Cùm verò nullus esset ex omnibus, qui affirmaret se accepisse, vnus ex illis: Sed quid, inquit, mihi dabitis, si ego hodiè recedès illinc, consecutus fuero misericordiam? Cùm autem de ea re pacta conuenta inter se fecissent, pauper cùm fuisset ex aduerso vestibuli publicani, inuenit ipsa hora pistorem trahentem mulum pane onustum, ipsumque venientem per viam, quæ tendit ad aedes. Cùm itaque pauperem ex aduerso stātem vidisset Publicanus, & solo tristi habitu pro-uocantem eum ad misericordiam: neque enim vel solam vocem audebat emittere, nè virum iritaret alienum à misericordia: sic quoque furore percitus, vno pane arrepto, & eo vsus tanquam lapide, iacit in pauperem. Quem ille protinùs accepit, & abiens ostendit alijs, affirmans quòd accepisset ab ipsis manibus publicani.

Visio pu-
blicani.

Nòdùm duo dies præterierāt, & publicanus morbo correptus mortifero, cùm mentis subijisset ecstasin, videbat à se exigi rationem suarum actionum. Deindè videbatur etiam adesse trutina, vtraque discernens: in cuius sinistra quidem lance videbat nigros congregatos, & multa eius turpia facta in lance deponentes. In dextera autem, viros quidem candidatos & forma terribiles assistentes: nihil verò boni inuenientes, quod contrā possent in lance collocare, esseque mœstos & tristes, & dicentes: Nihil habemus aliud, quod opponamus, nisi panem illum, què duobus antè diebus, & nec ipsum quidem spontè, dedit cuidam pauperi. Cùm in altera itaque lance eum imposuissent, fecerunt trutinam ex vtraque parte ex æquo propendentem. Tunc illi Publicano dicūt viri candidati: Recedens adde huic pani, & operare. Nam illi, quos vides, nigri sunt te accepturi. Cùm statim itaque experrectus esset, & ad se redijisset, agnouit vera esse, quæ visa fuerant. Nam quæcunque ab ineūte ætate ab eo facta fuerant, & quorum iam erat oblitus, videbat illos æthiopes vtique congregantes, & in lancem imponentes. Quam-obrem sæpè obstupefactus, Papæ, dicebat, quanta est virtus eleemosynæ? Si enim vnus panis, isque per iram pauperi proiectus, tantum potuit: à quàm multis malis se poterit liberare, qui hilariter bonis suis impertitur pauperes? Adèdè ergò munificè vsus est eleemosyna, & tam abundè ambabus, vt dici solet, effudit manibus, in ventres pauperum infundens: vt postquàm omnia profudisset, ne suo quidem parceret corpori, sed eo quoque aleret pauperes, vèdita libertate, vt paulò post clariùs ostendemus.

Visio eleemo-
synæ.

Mutatur in
virum lon-
gè alii pu-
blicanus.

Ei enim eunti in telonium, occurrit nauta nudus ex naufragio. Quem quidem cùm vidisset, veste statim se exuens, quæ erat delicata & sumptuosa, ei donat, multum precatus, vt ea perpetuò indueretur. Ille autem partim quidem erubescens vti veste magnifica, partim verò aliarum quoque rerù egenus, in foro exponit vt vèderetur. Cùm autem reuertens Publicanus, eam vidit pèdentem, magno fuit affectus dolore, & erat tristis, reputans quòd non ei licuisset relinquere pauperi aliquod monumentum suæ misericordiae. Hęc cùm cogitaret, ei obrepit somnus. In somnis autem ad eum accedit vir quidam insignis, sole specie alacrior: crucem quidem habens in capite, indutus autem veste, quam ipse dederat nautæ. Qui cùm propè accessisset, Cur, inquit, charè Petre (hoc enim erat nomen Publicano) angeris & cruciaris? Ille autem perindè ac si nõsset, quisnam esset qui loquebatur, Quoniā, inquit, Domine, quæ tu nobis abundè præbes, ea nonnullis sæpè impertientes, non videmus eos recdè vti ijs, quæ data sunt, propter turpe lucrum. Ille nondùm implerat orationem, & qui apparuerat ostendens ei vestem, Agnoscis ne hanc, inquit? Cùm is autem affirmasset, ille rursus: Ecce, inquit, ex quo tu mihi eam præbuisi, ea perpetuò induor.

Videt Chri-
stum.

Observa
Christi bo-
nitate.

Postquàm autem eum dimisit somnus, hæc mente agitans, Benedictus Dominus, aiebat: Si Christus videtur esse vnus ex indigentibus, non desistam, donèc ipse quoque sim vnus ex ijs minimis. Statim ergò vocato Procuratore domus, qui fuerat ab ipso emptus: Volo, inquit, tibi credere quoddam arcanum, quod si enunciaueris, aut nisi effectum reddideris, quod volo, procùl recedes à meo conspectu, & vendèris in barbara regione. Hęc cùm dixisset, decem libras auri ei tradit, quæ erant ei soluendæ ob negociationem. Deindè, Me quoque, inquit, assume ad hanc negociationem. (Hoc est enim arcanum) & cùm me abduxeris ad partes sanctæ ciuitatis, illic me vende Christiano alicui tanquam mancipium. Quod autem ad te ex eo redibit precium, quantumcunque fuerit, detur pauperibus. Cùm, postquàm diù insitisset, vix tandem ei persuasisset, venit cum eo Hierosolyma. Quo in loco cùm in quèdam amicum, qui erat quidam arte aurifex, incidisset Procurator, (erat autem ei nomen Zoilus, qui propter ali-

quem casum redactus erat ad inopiam) Seruus est, inquit, mihi valde bonus: quem si me audiens emeris, nihil erit impedimento, quo minus ad pristina redeas felicitatem. Est enim non solum bonis moribus, sed etiam in fundedo auro summe exercitatus. fuerat enim Petrus huic quoque arti summe deditus. Ille autem statim in medium adducens paupertatem, cum qua conflictabatur, dicebat se non posse eum emere. Sed tamen ille verbis amici persuasus, & auro accepto foenori, emit zelo feruentem Petrum triginta nummis. Quos cum accepisset Procurator, iuit Constantinopolim.

Licebat ergo videre eum, qui propter Christum voluntariam susceperat seruitutem, diligentissime domino suo inseruientem in omnibus, quae ad usum domus pertinebant, ieiuniisque vacantem & vigilijs: quae faciebant, ut res domini incrementum acciperent, & ut benedicerentur eius vltima, sicut Iobo, magis quam priora. Qui etiam summam eius virtutem venerans, cogitabat eum manumittere, etiamsi ille id minime admiserit, volens potius in seruitute propter Christum perpeti, quam cum libertate quiescere. Sed quis dicere omnino potuerit eas, quae ei a maligno inferebantur, afflictiones? Quicumque enim erant de familia, tanquam emotae mentis quempiam putantes, aliquando quidem eum irridebant: aliquando autem a lapas infligebant, & non desistebant ei omnibus modis adferre molestiam. Quotiescunque autem contigisset eum, contumeliosis a conseruis affectum, dormire cum animi aegritudine, toties ei afflictebat in somnis, qui in Africa ab eo visus fuerat, ferensque eius vestem, & precium triginta aureos habens in manibus, Ne sis tristis, aiebat, frater Petre. Ego enim etiam tuum accepi precium, sicut prius vestem.

Intercessit aliquantulum temporis, & quidam, qui erant eiusdem cuius Petrus regionis, arte artifices, voti causa & adorationis, peruenerunt ad loca veneranda. Quos dominus eius, ut qui essent eiusdem artis, domum ductos accepit omni benignitate. Petrus autem cum eis ministraret, & viros agnouisset, seipsum celabat pro viribus, & omnibus modis conabatur latere. Illi vero tanquam per figuram corporis eum indagantes, agnouerunt. Et primum quidem inter se susurrabant: dubitationem enim eis afferebat similitudo. Postquam autem illum ipsum esse aperte agnouerunt, communiter eum statim alloquentes, qui eos inuitauerat, Quid sibi vult, dixerunt, quod vir talis tibi ministrat, qui est vnus quidem ordinis senatorij, splendore autem nulli est secundus? Is enim, qui nunc nobis seruit in mensa, est Petrus Publicanus, de quo Imperator quidem magnum accipit dolorem, magnum autem Senatus quoque, ut qui euauerit. Eos haec verba dicentes cum audisset Petrus, statim humi quidem iacit discum, quem habebat in manibus: cursu autem descendit ad vestibulum, in quo adstabat quidam adulescens ab ortu surdus & mutus, qui nutu poterat claudere & aperire. Cui Petrus, Tibi dico, inquit, qui es surdus & mutus, In nomine Christi Dei nostri, audi me, & aperi. Ille autem, sicut iubes, respondit: & statim aperuit. Ille vero currens, protinus est egressus. Deinde ascendens ianitor latus, narrauit quod in ipsum fecerat miraculum. Dicebat enim se vidisse flammam ignis, procedentem ex ore magni Petri, ad aures eius peruasisse. Quae, inquit, cum me totum circumfulsisset, repente fecit audire & loqui. Haec cum narraret is, qui prius erat surdus & mutus, subiit omnes stupor & admiratio, & statim quam maxima potuerunt celeritate, aggressi sunt eum persequi. Cum vbiq̄ autem scrutati essent, non potuerunt eum, quem querebant, comprehendere. Quam obrem eos magna subiit poenitentia, & deplorabant quod non magis animum attendissent: quo factum erat, ut Dei hominem tantis afficerent contumeliosis, verberates & insultantes, & ipsum quotidie irridentes.

Tales erant misericordis & clementis Iohannis animae benignae & humanae narrationes. Maxima enim ex parte, quaecunque incitabant ad commiserationem & amorem in pauperes, ea volebat dicere & audire. Assidue quidem certe inuestigabat vitam eorum Patrum, qui fuerunt celebrati propter eleemosynam, & in hoc per totam vitam magnum ponebat studium, ut qui vellet eadem via, qua illi, ingredi. Cum itaque aliquando incidisset in vitam diuini Serapionis Sidonij, non cessabat virum illum admirari & res illius narrare, quemadmodum cum aliquando in egentem incidisset pauperem, se pallio exiit, & ei dedit. Deinde cum obuiam factus esset alteri argenti, similiter ei prebuit tunicam: & decetero sedit nudus, vni solum tenens Euangelium. Deinde ab aliquo interrogatus, quisnam eum nudasset, Hoc, inquit: ostendens Euangelium. Cum

Petrus sua sponte vendidit 30. nummis.

Seruit ausrifici.

Iob 42.

Multa patitur.

Peregrinatio religionis ergo.

Petrus facit surdum & mutum.

Serapion Sidonius in pauperes liberalissimus.

Cum verò eo quoque vedito, pro eo acceptum precium distribuisset pauperibus, cui-
dam discipulo, qui eum rogauit, Vbi est, pater, paruum Euangelium? Crede mihi, in-
quit, fili, parens ei qui dixit, Vende quæ habes, & da pauperibus: ne ipsi quidem libro,
in quo hoc scriptum erat, statui parere. Addatur hoc quoque ijs, quæ dicta sunt, affe-
rens auditoribus non mediocrem vtilitatem.

Matth. 19.

Quidam monachus illo tempore puellam ducens speciosam, obibat ciuitatem, cum
autem quidam ex Ecclesia eum vidissent ad multorum offensionem eam circumagen-
tem, introducunt ad beatum Iohannem, ille autem verbis illorum inductus, vt qui ex-
istimasset eos zelo diuino illum admonuisse, ipsum & puellam iubet vehementer cedi,
deinde eos in diuersis custodijs includi. Cum autem factum esset quod iusserat, & eos
accepissent custodia; & nox iam aduentasset, Monachus ei apparet in somnis, ostendens
tergum notatum vibicibus & stigmatibus, ei dicens simpliciter & placidè: Quid verò
hæc tibi placent domine? Crede, nunc quidem certè semel deceptus es, vt homo. A
somnia autem excitatus, accersit illic Monachum, educens eum è custodia, præ pla-
gis vix valentem ingredi. Deinde cum in eius vultum coniecisset oculos, agnouit eum
esse, qui fuerat ab eo visus. Cumque vellet scire, an tam multas accepisset plagas, quam
multas habens in somnis apparuerat, iubet eum linteum succinctum aperire dorsum.

Nota hinc,
quàm cau-
da sint te-
meraria iu-
dicia.

Cum diuina autem providentia fuisset linteum solutum, aperta fuerunt partes oc-
cultæ, & conspectus est monachus propemodum excæcus & mancus virilibus, etiam-
si propter florem ætatis non fuisset prius immunis à suspitione. Statim ergo eos qui il-
los detulerant, è suis gradibus derurbatos, tres annos arceat à communionem. Pio verò
monacho se, vt par erat, excusauit, & rogauit, vt ei condonaret peccatum admissum
per ignorantiam. Sed hoc solum dixit se non laudare, quòd nullo adhibito custode ob-
iret ciuitates, cum esset monachus, & videretur ad eò iuuenis, & traheret secum fami-
nam, & esset multis causa offensionis. Ille verò cum ea, qua per erat, reuerentia & mo-
destia, Benedictus Dominus, inquit: Domine, non mentior, Non multis antè diebus
cum essem Gazæ, & illinc festinarem ad adorandum sanctos Cyrum & Iohannem, hæc
puella mihi vesperè fit obuiam, & ad meos pedes procidit, rogans vt mecum iter ingre-
deretur, eò quòd vellet esse Christiana. erat enim Hebræa. Ego autem Dei veritus iudi-
cium, qui dixit, nè ex pusillis aliquem despiceremus, obediens admissi eam via comitè,
maximè confidens, quòd cum essent mihi membra ita affecta, non esset facile inimi-
co fruere in me tentationem. Cum illuc autem venissem, & vota reddidissem, feci eam
catechismo instrui & baptizari, & deceterò eam circumduco in simplicitate cordis, &
mendicans eam alo, studens, si possim, eam collocare in aliquo monasterio virginum.
Hæc cum audisset ille beatus, Papæ, inquit, quàm multi sunt occulti serui Dei, eti-
amsi sint nobis ignoti? Cum autem monachum donaret centum nummis, ille nõ ac-
cepit, dicens: Monachus si habet fidem, non indiget pecunijs. Sin autè omninò amat,
est omninò fide defectus. Hæc cum dixisset & adorasset, recessit.

Matth. 18.

Quàm magnum autem studium poneret beatus, vt mortis meminisset, & quòd plu-
rimi faceret, efficere nè eius recordatio deleretur, dictum quidem est prius, dicitur au-
tem nunc quoque. Nam cum lethalis morbus aliquando inuasisset ciuitatè, maxima
illi erat curæ accedere ad ægrotorum visitationem, & eorum qui decedebant, sepul-
turam. Sæpè autem etiam assidebat ijs, qui emittebant animam, & eorum oculos suis
tegebat manibus. Iubebat synaxes quoque celebrare pro ijs, qui dormierant, asserens &
affirmans defunctis multum prodesse, quæ pro eis fiunt, commemorations & sacra mi-
nisteria. Ad fidem autem faciendam eorum, quæ dicebantur, tale quid etiam narrabat,
quod factum fuerat non ita multò antè. Dicebat enim, quòd à Persis quidam abductus
captiuus, in custodia, quæ appellatur Lethe, asseruabatur vincus. Lex autè erat apud
Persas, vt qui coniecti erant in eam custodiam, nunquam reuocarentur: & ea rati-
one consentaneum est eam fuisse vocatam Lethen, id est, obliuionem. Illinc autè cum
quidam potuissent aufugere, & in Cyprum venire, affirmarunt parentibus adolescen-
tis, eum esse mortuū in custodia. Illi verò tres quotannis synaxes celebrabant, tanquam
eo mortuo. Quatuor anni præterierant, cum filius illinc aufugiens, redit domū. Quem
cum parentes non tanquam qui fugisset è custodia, sed tanquam qui surrexisset è mor-
tuis, cum magno stupore adspexissent, & fuissent ineffabili voluptate repleti, & alia fa-
ciebant & dicebant, quæ anima, quæ talem vidisset, faceret & diceret: & quem admo-
dum

Nota de ijs,
quæ fiunt
pro defun-
ctis.

Quam magnum autem studium poneret beatus, vt mortis meminisset, & quòd plu-
rimi faceret, efficere nè eius recordatio deleretur, dictum quidem est prius, dicitur au-
tem nunc quoque. Nam cum lethalis morbus aliquando inuasisset ciuitatè, maxima
illi erat curæ accedere ad ægrotorum visitationem, & eorum qui decedebant, sepul-
turam. Sæpè autem etiam assidebat ijs, qui emittebant animam, & eorum oculos suis
tegebat manibus. Iubebat synaxes quoque celebrare pro ijs, qui dormierant, asserens &
affirmans defunctis multum prodesse, quæ pro eis fiunt, commemorations & sacra mi-
nisteria. Ad fidem autem faciendam eorum, quæ dicebantur, tale quid etiam narrabat,
quod factum fuerat non ita multò antè. Dicebat enim, quòd à Persis quidam abductus
captiuus, in custodia, quæ appellatur Lethe, asseruabatur vincus. Lex autè erat apud
Persas, vt qui coniecti erant in eam custodiam, nunquam reuocarentur: & ea rati-
one consentaneum est eam fuisse vocatam Lethen, id est, obliuionem. Illinc autè cum
quidam potuissent aufugere, & in Cyprum venire, affirmarunt parentibus adolescen-
tis, eum esse mortuū in custodia. Illi verò tres quotannis synaxes celebrabant, tanquam
eo mortuo. Quatuor anni præterierant, cum filius illinc aufugiens, redit domū. Quem
cum parentes non tanquam qui fugisset è custodia, sed tanquam qui surrexisset è mor-
tuis, cum magno stupore adspexissent, & fuissent ineffabili voluptate repleti, & alia fa-
ciebant & dicebant, quæ anima, quæ talem vidisset, faceret & diceret: & quem admo-
dum

dum ei tanquam iam mortuo fecerāt iusta, quę sunt mortuis, & cum eum docuissent, quinam essent ij dies, nempe dies sanctorum Theophaniorum, & dies salutaris Pascha, & dies sanctę Pentecostes. Hęc cum ille audiisset, & in memoriam reuocasset, parentibus affirmabat, quod his ipsis diebus relaxabatur à vinculis aduētū cuiusdam, qui gestabat lampadem, & fruebatur omni securitate: diebus autem sequentibus tenebatur vinculis, sicut prius.]

Talibus vtens factis & narrationibus, fuit multis occasio salutis. Propterea plurimi quoque imitantes illa, quę fiebant tempore Apostolorum, & vendentes ea quę habebant, eorum precium afferentes, deponebāt in eius manibus, volentes id ab ipso distribui pauperibus. Cum quibus vnus quispiam accedens, auri septem libras cum dimidia obtulit, affirmans nihil amplius auri apud se remansisse. Perebat autem ab eo, vt duas gratias acciperet: nempe vt & seruarietur quidem eius filius illius precibus: referretur verò nauis absque villo periculo, quę quidem emissa fuerat in Africam. Cum autē post preces triginta dies preterijissent, moritur quidem filius: tertio verò die post eius mortem, nauis quę redibat ex Africa, cum fuisset ex aduerso Pharij, in graue incidit naufragium, adeò vt vniuersum quidem onus periērit: sola autem nauis fuerit salua, cum vectoribus. Cum autem prius audito nuncio de filio, adhuc vigente animi perturbatione, accessit de naue tristitia, id eum planè obruit. Quod quidem postquam cognouisset Patriarcha, id nihilo minorem ei attulit animi agritudinem. Deum itaq; rogauit, vt inuisibiliter eius animam attingeret, & increparet tempestatem animi agritudinis, & transmutaret in tranquillitatem. In somnis itaque nocte sequenti illi apparet vir, figura & lineamentis similis Patriarchę, ei dicens: Cur ita victus es à tristitia propter ea, quę acciderunt? Num tu me rogasti, vt hęc precibus à Deo postularē, nempe vt & tuus saluus esset filius? & ecce eius gratia est saluus, vt qui à vitæ malis dimissus sit illeſus. Si enim vixisset longius, nō bonus, sed improbus erat euasurus, & indignus eo, qui creauerat. Quod ad nauem autem attinet, nihil dubites, quod nisi Deus fuisset exoratus à nostra mediocritate, erat cum ipsis viris in profundū transmittenda, & preter onus, fratrem quoque & alios amississēs. Non oportet ergò esse tristem, sed propter hoc ipsum ferenda sunt potius, quę accidunt, grato animo. Nihil enim eorum, quę sunt, fit sine Dei iudicio, etiamsi sint nobis ignota multa ex illius iudicijs. Postquam ergò eum dimisit somnus, sensit cor suum satis magnam accepisse consolationem. Statimque profectus, procidit ad beati viri pedes, magnas ei agens gratias, & quam viderat noctū narrans visionem. Ille autem suauis, vt non ipsi, sed Deo, qui omnia dispēsat ad vtilitatem, acceptam ferat gratiam.

Sed quem admodum non eos solū, qui Christo offerebant, & vt dicit diuinus Apostolus, in benedictione seminabant, ille benedictione dignos duxit & accipiendos: sed eos etiam, qui in ipsum erant parci & illiberales, prudenti ratione studuerit inducere ad elemosynam, declarant quidem etiam multa alia: declarabit autem etiam, quod factū est in Troilum Episcopum. Eum enim, cum esset auarissimus & parcissimus, statuit traducere ad a morem elemosynę hoc modo: In Ptochotrophium, quod ipse construxerat, vt solebat, vadens, assumit etiam Troilum. Cuius comitem cum cognouisset habere in sinu triginta libras auri: Sunt, inquit, à te hodiè curandi, sanctissime Troile, nostri in Christo fratres. Ille autem tanquam eo sermone pudore motus, & volens non existimari tenax & sordidus, sed potius simplex & liberalis, iubet ei, cui creditę fuerāt pecunie, vnicuique eorum, qui illic erant, pauperum, prebere vnum nummum. Cum verò totum aurum iam fuisset consumptū, & aduentitius ille & nō ex affectione ardor ad elemosynam fuisset refrigeratus, grauis dolor & magna pœnitentia incessit inuoluntariū benefactorem. Domum itaq; reuersus, inopinato horrore & febre correptus, decumbat in lecto. Cum esset autem iam hora prandij, eum ad conuiuium inuitat Patriarcha. Qui cum accepisset quę admodum se haberet, & causam morbi non ignoraret, non sustinuit eum quidem despiciere sic vexari & pati, se autem inire conuiuium: sed statim surgens, ad ipsum venit, & dicit subridens: Nē putes, o comminister, me tibi verè dixisse, vt è domo tua largireris fratribus secundum Deum: sed quoniam tunc aurum non habebat ad manum comes meus, accepi à te mutuo. Nunc verò adsum, triginta, inquit, libras ad te afferens, quas etiā saluas reddo tuę virtuti. Postquam ergò solūm vidit aurum in manibus Patriarchę, horrorem vicit, mala febris discessit, vires ei redierunt, &

Simile exemplum habes apud D. Gregorium Papam Homil. 37. in Euang.

Ag. 4.

Ion Todiv

Grauis tentatio, 2em

Curat auarum quen-

dam episcopum.

Dira pestis, auaritia.

Curat auarum quen-

dam episcopum.

2. Cor. 9.

Curat auarum quen-

dam episcopum.

Dira pestis, auaritia.

Curat auarum quen-

dam episcopum.

Dira pestis, auaritia.

visus est habens vultum alacrem & viuudum: vt hinc fieret manifestum, quòd omninò redditum, morbum soluit, hoc etiam primùm ablatum, eum vocauit, cum non esset.

Cùm aurum ergò in illius manus dedisset Patriarcha, postulabat vt literis ei mercede cederet. Ille autem lubenter sua manu conscribit syngrapham, quæ sic habebat: Deus misericordiæ & elementię, ipsam mercedem redde Iohanni, meo domino & Patriarchæ Alexandrię, triginta auri librarum, quæ à me fuerunt distributę pauperibus. Ego enim mea accepi. Patriarcha ergò accepto chirographo, illum quoquẽ simul accipit, mensæ futurum participem. Quẽ, cum comedisset, dormientem volens Deus excitare à graui somno auaritię, & efficere vt sciret quanta fuerit priuatus remuneratione, & disceret benignitatem, ei immitit quodam modò ecstasim, & videbatur sibi videre domum quandam pulcherrimam & splendidissimam, & cui elegantia & magnitudine nulla poterat conferri. Suprà vestibulum autem inscriptus erat titulus aureis literis: Mansio & requies æterna Troili Episcopi. Postquàm verò his lectis est lætatus, existimãs domum sibi datam fuisse ab Imperatore, accedit vir quidam insignis, & qui videbatur esse vnus ex senatu, habitu similis Cubiculario, habens quosdam alios ante se ambulantes. Qui postquàm appropinqua uit vestibulo, adspiciens ad fores, iubet quam primùm deijci titulum: pro illo autem poni alium, quem, inquit, iubet Dominus orbis terrarum. Statim autem fuit positus, hanc habens inscriptionẽ: Mansio & requies æterna Iohannis Archiepiscopi Alexandrini, empta triginta libris auri. E somno itaque surgens, obstupefactus, exposuit Patriarchę visionẽ, & ipse suum vitium animaduertit, & mores mutauit, & facere eleemosynam ardentè est aggressus, & pro eo, quòd erat prius parcus & tenax, ad dandum manum habuit promptissimam.

Visio Troili Episcopi.

Nota praxia bonorum operũ.

Iob 1.

Sed Deus, qui permisit Iobi dissipari & exinaniri diuitias ad eius virtutis faciendum periculum, permittit etiã similia accidere huic beato Patriarchæ. Erant enim tredecim naues eius ecclesię, quæ quidem onerata: cum essent in mari Adriatico, incidit omnes simul in naufragium, peritq; vniuersum onus, quod erat ter mille & trecentarũ librarum auri. Ij ergò, quibus fuerant commissa: naues, adducentes has inanes, appellant in portum Alexandria: ipsi autem confugerunt in templum. Quod quidem cum cognouisset Patriarcha, Deo quidem propter hoc quoquẽ agit gratias: ad illos verò mittit literas remissionis, ea sola, quæ Iob dixit, dicens: Dominus dedit, fratres, Dominus abstulit. Egredimini ergò, pro hoc nullum timentes periculum. Dominus enim erit sollicitus de castino. Cùm autem multi ex ciuibus venirent ad eum consolandũ, prior ipse eis dixit: Non oportet vos, o fratres, tristitia affici propter periculum nauis, cuius ipse solus sum causa. Nisi enim magnos & elatos sumpsissem spiritus propter alienorum elargitionem, immò verò Dei ipsius, hoc nequaquam accidisset. Volẽs itaq; Deus meũ tumorem comprimere, permittit hanc accidere mihi calamitatem. Est enim Eleemosyna sepẽ causa superbię ei, qui non aduertit. Paupertas autem, sicut scriptum est, virũ reddit humilem. Ego sum igitur causa duorum malorum: Vnius quidem, quòd mercede eleemosynę priuatus sum propter vanam gloriam: Alterius verò, quòd propter eam procurauit amissionem tantarum pecuniarum: & nunc ad me attraho vniuersum iudicium animarum, quæ rediguntur ad angustias. Sed Deus, etiamsi non propter me, sed tamen propter curam, quam gerit eorum qui indigent, suppeditabit ea, quæ sunt ad vsum necessaria. Illud enim, Non te dimittam, neque te relinquam, ab eo dictum est, fidelis autem est, qui promissit. Sic ij, qui venerant ad sanctum cõsolandum, ipsi sunt potiùs ab illo dimissi accepta consolatione.

Heb. 13. Ioh. 1.

Non multum temporis præterierat, & Deus nouo Iobo duplicat facultates, eratque in egenos liberalior & munificentior quàm prius, non in egenos solùm abundantiam, sed in eos etiam, quibus fiebat iniuria, ostendens commiserationem. Cùm enim irer aliquando ad diuinos martyres Cyrum & Ioannem precaturus, accessit ad eum quadam pauperula, dicens se fuisse à genero graui iniuria affectam, & se eius indigere auxilio. Cùm ij autem, qui erant eius vię comites, consulerent vt dum rediret, viseret & consideraret, quę ad eam pertinent, Misericors ille non sustinuit, dicens: Sed quomodo Deus attendet meas preces, si ego differo eius supplicationem? Quis autem fideiussert, fore vt viam vsque in diem crastinum, & non, si ante eam moriar, futurum me apud Deum inexcusabilem propter eius supplicationem? Hęc cum dixisset, minimè recessit à loco, donèc mulieri iustum reddidisset iudicium. Hic ergò, qui summã curam gerebat indigentium,

Nota humanitatem erga pauperulam.

gentium, cum audiisset de filio viri misericordis, quod cum pater eius decessisset, is magna laboraret inopia, propterea quod pater eius quidquid habebat, lubenter consumpserat in pauperes: cum autem soli Dei parenti commendasset Mariam, cuius templo assidebat noctu & interdium: accersit quendam iuris peritum, & clanculum iubet, ut in veteri charta conscribat testamentum cuiusdam viri, nomine Theopempti, dicens id ostendere, me & patrem huius pueri esse veros & germanos huius consobrinos: & ostendat puero exemplum testamenti, ut certior factus de ea, que illi mecum intercedit, cognatione, nihil formidet, sed audaacter ad meam veniat humilitatem. Facta sunt autem omnia, sicut ei visum fuerat, & cum adolescente venit ad Patriarcham Iuris peritum. Scriptum ostenditur testamentum. Confitetur magnus ille, magnus ille cognationem, amplectitur adolescentem tanquam germani consobrini filium germanissimum. Dat ei pecunias, possessiones, alias multas facultates, coniungit eum matrimonio cuidam illustri foeminae Alexandrinae, & breui cum reddit ex obscuro nobilem, ex abiecto insignem, ex paupere diuitem: studens offendere esse verissimum diuinum illud verbum, quod dicit se non vidisse iustum derelictum, neque semen eius querens panem.

Alius autem quidam senex Monachus, qui vitam agebat perfectam, nomine Vitalis, volens magni Iohannis facere periculum, num preter alia, quae habebat bona, ne esset quidem facilis ad condemnandum, cum quietem & silentium ageret in monasterio magni Seridonis, venit Alexandriam. Quod cum venisset, exercet vitae genus, quod apud homines quidem est valde probrosum & obnoxium vituperationi, & quod multis afferre potest offensionem: Deo autem erat valde gratum. Ingressus enim ciuitatem senex, iam sexaginta annos natus & amplius, suum in id conferebat studium, ut describeret omnes meretrices, quae erant in prostibulis. Porro autem incipit etiam seruire mercede, pacto inito, se quotidie duodecim obolos accepturum, quorum vno lupinos quidem emens, eos comedeat post occasum solis: reliquos autem vna nocte dabit, vadens ad vnam ex meretricibus, dicens: Haec accipe, & conferua te mihi hac nocte impollutam. Quod cum faceret, stabat tota nocte in angulo habitaculi illius mulieris, genu flectens, & linguam psalmis exercens assidue, & supplices manus pro ea ad illum tendens. Manens autem exiens, eam adigebat iurciurando, se nemini id esse indicaturam. Vnam itaque ex ijs, quae ausa fuerat contemptui habere iusiurandum & aperire arcana, facit senex precibus possideri a demone, aded ut nulla deinceps ausa fuerit eius vitam enuciare. Ipse autem volens effugere gloriam ex hominibus, & animas educere a peccatis, quando erat apud aliquem mercenarius, accipiens quod datum fuerat, cum esset abiturus, fingebat apud se dicere omnibus audientibus: Abeamus iam infelix senex. Scis enim, quod illa te expectat: illam significans, ad quam erat diuersurus. Ad eos autem, qui irridebant & cum probris ac maledictis impetebant, se excusans tanquam pro mala, quae fiebat re vera, actione: Quid verò? An non ego quoque sum ex ijs, qui carnem gestant, & cedunt eius legibus? An solis prohibitum est monachis manere extra corporis voluptates? non sunt ipsi quoque participes naturalium affectionum, similiter atque alij? Deinde quibusdam consulentibus & dicentibus, Vnam saltem tibi accipe, mutato vestitu, & ne sis tam multis offensionem, ut neque Deus per te blasphemetur, neque monachorum preciosus habitus probro afficiatur, & omnium iudicium in tuum caput attrahatur. Multis haec ei dicentibus, ille se simulans irasci & argere ferre, Sed non ego, inquit, vos audiam: dicebat cum magno clamore: Quid mea refert, si vos, ut dicitis, offendimini? Discedite a me. Quid rei mecum est vobis? Ex vestro, inquit, consilio cum foemina coniungar matrimonio, & me iniiciam in curas innumerabiles, & de victu sollicitudines. Cessate me ludificari & criminari. Non estis enim mei iudices: res meae sint mihi cura. Est enim alius, qui est iudicaturus orbem terrarum, qui etiam reddet vnicuique secundum opus suum.

Multi ergo haec verba audientes cum acerbitate & vociferatione, alij quidem cessabant reprehendere, eius impudentiam timentes & audaciam: alij verò conabantur eum apud sanctum criminari. Sed ille, ut qui à Deo didicerat, quali virtute esset senex, minime attendebat ea, quae dicebantur ab ipsis, ut qui ante oculos semper descriptum haberet illud excisi monachi. Suadebat autem omnino vitare accusationes, quae fiebant aduersus monachos, preclarum illud verbum Imperatoris Constantini in ore habens, qui in Nicena Synodo libellos accusationum datos aduersus aliquos episcopos non admisit, dicens: Si in Episcopum aut monachum fornicantem incidissem, sustulisset meam

Itē erga in
opem ados
lescentem.

Psal. 36.

Historia
memorabi-
lis Vitalis
monachi.

Notarem
miram.

Monachorum
habitum
preciosum
dicunt.

Constantini
Imperat. di-
ctum me-
morabile.

chla-

chlamydem, & ei imposuiffem, vt à nullo oculo videretur: vt qui te ceterè sciret, quòd delicta talium virorum, si multis fiant manifesta, non solum efficiunt vt contemnatur, quæ sunt honore digna & reuerentia: sed etiam magnum præbent incitamentum & occasionem ad vitium. Sed sic quidem magnus ille repellebat calumnias, quæ intentabantur aduersus magnum senem. Ille autem non cessabat ab hac operatione: sed etiam si probro & dedecore à multis afficeretur, ipse vnum solum spectabat, nempe salutem animarum. Ijs verò, qui aduersus eum linguam mouebant, peccati sui precabatur veniam. Quòd autem hoc studium non fuit ei infrugiferum & inutile, sed multis attulit salutem, hinc est manifestum. Videntes enim mulieres eius per noctem stationem, & linguam diuina perpetuo canentem, & pro earum mutatione & vt seruarentur, assiduam precationem, desistentes à malis actionibus, gerebant curam temperantiæ: & aliæ quidem legitimo coniungebantur matrimonio: alię autem sic manebant, desistentes à flagitiosis actionibus: aliæ verò mundo perfecte renunciantes, vitam eligebant monasticam. Nemo autem cognouit occultam eius ex Deo vitam, quandiu fuit in vita superstes: nec quemadmodum simulando nequitiam, à malis moribus traduxit malas mulieres.

Meretrices
se recipiunt
ad bonam
frugem.

Obitus S.
Vitalis,

Cæditur à
dæmone is
qui percussus
ferat S. Vi-
talem.

Quamobrem cum aliquando egrederetur ex habitaculo eius, quæ primū locum tenebat inter meretrices, ei occurrit quidam libidinosus, propter hoc ipsum ingrediens, vt data pecunia, exleret libidinem: & sancto impingit colaphum: Quouſque, dicens, o Christi illuſor, non desistes à malis actionibus? Ad hæc homo ille admirabilis, Miser, inquit, est tibi incutiendus colaphus, vt tota ferè Alexandria ad tuos clamores congregetur. Non multum intercessit temporis, & vir ille diuinus migravit ad Dominum, cum esset in parua quadam cella, quam construxerat in loco, quæ dicitur porta Solis: in qua quoddam paruum habens oratoriū, faciebat in ea multas synaxes. Quo in loco congregabatur etiam multitudo impudicarum mulierū, quæ conſequebantur ab eo curationem, adeo vt qui vitam agebant libidinosam & voluptariam, & irascerebantur & succenserent, vt cui propter rem malam scilicet inuiderent, dicentes: Quomodo fieri potuit, vt hic impostor tam multas ad se attraxerit? Cum dormiſſet ergo, sicut dictū est, & nemo sensisset, accedit repente quidam deformis Aethiops ad virū libidinosum, qui ei colaphum impegit, & eius genis incutit grauem & validum colaphū, adeo vt eius sonus ad maximum vsque spatium fuerit exauditus. Qui deinde ei dixit: Accipe hunc colaphum, quem ad te misit monachus Vitalis, sicut prædixit. Protinus ergo miser volutabatur correptus à dæmone, & ad ipsum fuit congregata tota ferè Alexandria, sicut ille vir iustus prædixerat. Cum itaque vix tandem post multum tempus ad se rediſſet, rumpit vestes, & surgens, cursu contendit ad sancti domunculam: Miserere mei, clamans, serue Dei Vitalis, qui in Deum & in te multum peccaui. Omnibus ergo videntibus, qui aderant, postquam domui senis appropinquauit, ipsum iaciens & discerpens demonium dimisit.

Cum ergo hæc vidissent, ingressi domunculam, inuenerunt sanctum, qui genu flexerat, & Deo per precationem animam commendatam emiserat. Deinde humi adspicientes, vident scripturam, quæ sic habebat: Viri Alexandrini, nolite aliquid iudicare ante tempus, donec venerit Dominus. Confitebatur itaque omnibus presentibus is, qui liberatus fuerat à dæmone, mala quæ sancto fecerat, & quæ audiuit propheticè ab eo dicta, quæ etiam passus est. Fuerunt ergo hæc statim renunciata Patriarchæ, & ipse cum simul venisset cum toto clero, vbi legit eam, quæ erat humi, scripturam, paulopost dixit: Si fuiffem inductus verbis eorum, qui calumniabantur, fuiffet mihi incussus ille colaphus. Tunc etiam congregatur vniuersum agmen meretricum ad iusta facienda veniendo corpori. Quæ quidem eum efferebant cum aromatibus & lampadibus, valde desidentes priuationem eius doctrinæ, à qua ad eas magna manabat utilitas. & tunc exponebant eius vitam, ijs, quæ dicebantur, fidem omnibus modis facientes, quòd non ob aliquod malum ad eas ingrediebatur, & nec visus sit vlli earum ne manum quidem ad mouisse, aut ad latus omnino accubuisse. Ad eos autem, qui illarum reprehendebant silentium, & dicebant eas fuiffe multis causam offensionis, illius præceptum adducebant ad sui excusationem: & quæ à dæmone inflata fuerat, plagam ad disciplinam ei, quæ non obedierat. Ipse autem, qui colaphum dederat & contra acceperat, nunquam intermisit, cum dæmon eum reliquisset, beati sepulcro assidere, quòd effectū est thesaurus multorum miraculorum, & illius commemoratione de more cum psalmis peragere.

Proditur
eius sanctis-
simum stu-
dium.

Miracula
ad sepulcri
eius.

agere. Deinde paucis post annis reponitur in monasterio monachi Seridonis: & cum illi fuisset tradita beati Vitalis cella propter magnam in ipsum fidem, illic vitam quietam in silentio transegit perpetuo, donec peruenit ad finem vite presentis. Preterea autem Patriarcha quoque magnas Deo agebat gratias, quod non permisisset, ut aliquid diceret aut cogitaret indignum beata illa & gloriosa anima. Alioquin autem multi quoque ex ijs, qui habitabant Alexandriam, meliores euaserunt, qui propensi erant ad condemnandum, & hanc malam didicerant consuetudinem. Sed talis quidem erat vir ille sanctus, & res eius hoc modo se habebant.

Sufficeret autem id quoque, quod est dicendum, ad testandum quam esset tardus vir ille admirabilis ad condemnationem. Quidam iuuenis impudicus ciuitatem obiens Alexandriam, cum virginem quandam ex ijs, quae vitam amplexae erant monasticam, a via recta abduxisset, & deinde eam suae libidinis & intemperantiae fecisset delicias, paulo post cum ea aufugit Byzantium. Quod quidem cum resciuisset vir diuinus, magno dolore est affectus, & ut dicitur, omnem mouebat lapidem, studens eos a lapsu reuocare. Aliquanto autem tempore interiecto, accidit ut cum apud quosdam ex clero narraret & beatus quandam narrationem, quae poterat eorum animae afferre utilitatem, illius quoque iuuenis, qui haec recentia fecerat, fieret mentio: quem qui tunc aderant, protinus condemnabant & abdicabant, tanquam vno ore omnes dicentes, cum non solum duas, ut apparebat, perdidisse animas, sed etiam multas alias, quibus hoc malum erat exemplar propositum. Eorum itaque magnus ille nimis facilem reprehendens condemnationem, Nolite, inquit, o filij, nolite esse lingua tam prompti ad detrahendum proximo. Nam sic quidem futurum est, ut vos omnino in duo mala incidatis: Vnum quidem, transgredientes preceptum illius, qui iubet non iudicare ante tempus. Alterum autem, quod ignorantes quod hucusque factum est, vos magna facilitate constitutis iudices. Est enim omnino incertum, an hucusque permancant in peccato: an mutati sint ad correctionem. Ego enim, inquit, aliquando legens vitam cuiusdam magni ex Patribus, incidi in talem narrationem plenam utilitate. Sic autem habebat:

In Tyrum ciuitatem venerant duo monachi, aliquo fungentes ministerio. Alterum verò eorum, cum venisset in quandam locum, quaedam meretrix, cui nomen erat Porphyria, sequebatur clamans: Venerande Pater, serua me, sicut olim Iesus Christus meretricem. Ille autem humanarum rerum nihil reputans, ea manu accepta, multis videntibus, egreditur per mediam ciuitatem. Manauit itaque fama in omnes partes, quod ille monachus in vxorem accepisset Porphyriam. Cum ipso autem obiens meretrix vrbes & vicus, incidit in infantem humi iacentem. Quem quidem cum benignè sustulisset ut aleret, secum eum portabat. Cum aliquo autem tempore venissent Tyrij in eum locum, ubi versabantur, & meretricem vidissent in vlnis tenere infantem, veluti irridentes, & egregium hunc virum ludificantes, Re vera, ei dicebant, a scopo non aberrasti. Pulcher enim tibi filius natus est ex monacho. Qui etiam Tyrum reuersi, eam rem vbi que disseminarunt, quod ea ex monacho peperisset filium, qui illius expressam conseruauit effigiem. Ita ferè sunt homines prompti ad credendum suspicionibus, & maxime, qui sunt mali & flagitiosi, & a se habent acceptam credendi occasionem. Statim enim tanquam è propinquo seipos testes accipientes, alios accusant facile: simul quidem se volentes explere delicijs talium cogitationum & verborum, & cupientes esse alios similiter improbos: & sic studentes vitare plagas, quae inferuntur eis à conscientia. Monachus autem cum totondisset Porphyriam, & ei monasticum imposuisset habitum, vocat eam Pelagiam, & concedit ei, ut in monasterio virginum agat silentium. Cum verò praesciuisset diem sui decessus, illa quoque accepta, redit Tyrum. Eam autem puer quoque sequebatur, iam septem annos natus. Ad omnes verò peruenit fama eorum aduentus, quod scilicet reuertitur Porphyria cum monacho suo coniuge. Deinde cum egrotaffet monachus, & ad mortem iam spectaret, pluri ad eum accesserunt ex habitatoribus, eius visitandi gratia. In quorum conspectu cum iussisset afferri thuribulum plenum candentibus carbonibus, accipit eos carbones, & infundit in sinum, & omnibus audientibus, Benedictus, inquit, Dominus, qui olim rubum seruauit incombustum, is mihi fuerit testis fidelis, quod quomodo meas vestes non attigit haec, quae est in igne, vrendi vis, ita nec ego attigi mulierem toto tempore vite meae. His auditis, omnes obstupuerunt, Deo dantes gloriam, qui eos, qui ipsum in occulto colunt, scit aperte glorificare. Hec cum

Iuuenis imo
pudicus se-
ducit sancti
monialem.

1. Cor. 4.

Exemplum
notabile, ne
facile iudis-
cemus.
Luc. 7.

In suspicio-
nes qui sine
maxime
propensi.

Meretrix fit
monacha.

Exod. 3.

cùm fecisset & dixisset monachus, in manus Dei deponit animã. Propterea vobis omnibus suadeo, ô filij spiritales, sicut etiam prius dixi, non esse promptos ad condemnationem. Contingit enim nonnunquam, vt eius quidem, qui est fornicatus, aut aliquid aliud deliquit, peccatum apertè factum sciamus: in occulto autem factam ignoremus poenitentiam. Oportet autem Dominicam quoquè timere vocem, quæ dicit: In quo iudicio iudicatis, iudicabimini.

Matth. 7.

Neq; verò suadebat solùm cauere hoc delictum: sed eorum etiam, qui diuina præcepta negligunt, volens corrigere sollicitiam, tale quid fecit, dignum quod mædetur memoria. Cùm enim cognouisset multos negligētiore, post lectionem diuinorū Euangeliorum exire ex ecclesia, & vanis ac ociosis vacare sermonibus, solenni quodam die, relicto sacrificio, ipse quoquè è templo egreditur, & sedet cum vniuersa multitudine. Omnibus autem hoc stupentibus, Non oportet, inquit, admirari. Vbi enim sunt ones, illic omninò oportet esse pastorem. Nam cùm propter vos & vestram vtilitatem soleamus synaxes celebrare, si vos autem foris versemini, cōtingit inutilem à nobis capiborem, statui cum egredientibus vobis simul egredi, & rursus ingredi cum ingredientibus. Hoc multos correxit, & à mala abduxit consuetudine. Non illos verò solos studuit corrigere, qui extra congregationem ociosis vacabant sermonibus: sed eos etiam, qui citra rationem intus inter se conferebant sermones: & maximè eos, qui erant è fugestiu. Si quando autem vidisset quempiam post vnam & alteram admonitionē nequam posse corrigi, eum statim eiciebat, apud eos vocem vsurpans Dominicam, Dominum Dei oportere esse domum orationis. Cōtrà autem eorum, qui in diuinas congregationes erant studiosiores, illi accepta erat pietas, eosq; & laudabat, & ad gradus prouehebat. Quod quidem apertius indicabit id, quod iam est dicendum.

Miro exem
plo corrigit
populum.Esa. 56.
Matth. 21.

Duo Clerici eius ecclesiæ, artem exercentes incidendi corium, erant inter se vicini. Quorum vnus quidem mulieri coniunctus matrimonio, habensq; filios, & patrem & matrem cum ipso habitantes, quos quidem alebat omnes suis manibus, non negligebat tamen diuinas congregationes. Alter autē, etsi erat solus, & artis peritior, & in operando diligentior, ne sibi quidem soli parare poterat, quæ erant ad vsum necessaria. Eitaque, qui erat eiusdem artis, inuidens, & non amplius ferre valens quam animo conceperat inuidiam, eum aliquando solum offendens: Adiuro te, inquit, per Deum, nè me celes, sed hoc mihi aperias, quid sit, quòd tu sis semper quidem diues, idq; cùm sis in operando negligens: mihi autem, qui sum diligens & laboriosus, contrà accidit, vt iam redactus sim ad extremam paupertatem. Ille autem volens eum reddere diligentior, qui erat negligens in aduendis congregationibus, quæ sunt sacrorū causa: Mihi quoquè, inquit, ô frater, res erat redacta ad maximas angustias. Ex quo autem mihi persuasi diuinis vacare congregationibus, nonnunquam eò vadens, aurum in via inuenio, quò factum est, vt mihi sint congregatæ omnes, quas vides, copiar. Sed si me audias, ipse quoquè me euntem sequere, & hinc non vulgarem habebis consolationem. Pater dicitis, & ad singulas diuinas synaxes cum ipso ventitans, sentiebat domui suæ factam à Deo benedictionem, & bono consultori agebat gratias. Ille autem scena mox aperta, manifestò dicit socio, se nunquam aurum in via inuenisse: sed volens, inquit, te excitare, vt venires ad diuinas congregationes, finxi hanc auri inuentionem. Hoc cùm peruenisset ad aures beatissimi Patriarchæ, & eius bonum commendat propositum, & eum ordinat Presbyterum.

More Oriē
talis eccle
siæ hūc cler
icum con
iugatum or
dinat pre
sbyterum.

Matth. 10.

Hic reuerà bonus pastor, diuinus, inquam, Patriarcha, credens principi pastorū Christo, qui iubet, si persecuti fuerint ex vna ciuitate, fugere in aliam: cùm esset Alexandria tradenda manibus Persarum, diuina prouidentia illinc quidem recedit, migrat autem in suam patriam Cyprum, suum ei corpus largiturus, vt quæ cum aluerat. Præsciuerat enim iam appropinquare decessum. Is itaque, cuius sæpè mentionē fecimus, Patricius Nicetas, accepta occasione ex eo, quòd Persæ irruerant, obsecrat virum diuinum, vt veniat vsque ad regiam ciuitatem, precibus & benedictione impertiturus Imperatorē. Ille autem cùm sciret, qualis esset fides viri clarissimi, annuit quidē petitioni. Cùm ambo autem naue ueherentur, & iam essent in medio mari, incidunt in grauem tempestatem. Cùm verò naus tam vehementer quateretur fluctibus, & mox esset mittenda in profundum, visus est nocte illa, qua fuerat excitata tempestat, Patricius in somnis videre Patriarcham cum pauperibus, aliquando quidem per totam nauem circuncursantem:

tem: aliquando autem cū ipsis manus extendentem, & è cælis perentem auxilium. Cū autem iam in Rhodum insulam peruenissent, ille ipse Patriarcha cū à se discessisset, re vera videt & non in somnis, splendidum virum Eunucho similem, aureū sceptrum habentem in manibus, & ad eum accedentē dicere: Vocat te rex regum. Statim ergo accersito Patritio, cū dixisset qualē habuisset visionem: Tu quidem, inquit, ô vir splendidissimi me, studuisti nos deducere ad eum, qui regnat in terra: Qui autem cælum & terram & omnia sua tenet ditione, prior ad se accersijt. Ille verò hoc dicto tristitia affectus, & dolore repletus, non potuit quidem eum retinere. Sed cū venerabilium eius precum fructū iucundè accepisset, quàm potuit officiosissimè eum dimittit in Cyprum.

Visio Patriarchæ.

Cū autem in suam ciuitatem peruenisset Amathuntem, iussit Scribis vt scriberent testamentum, quod sic habebat: Iohannes humilis quidem seruus seruorum Dei, propter autem mihi impositam Pontificatus dignitatem, gratia Christi liber, Ago tibi gratias Domine Deus meus, quod me dignum censueris, qui tua tibi offerrem: & quod ex mundi bonis nihil aliud sit mihi reliquum, nisi tertia pars nummi: quam ipsam iubeo quoque dari pauperibus, qui sunt mihi fratres in Christo. Quando enim Dei permissione creatus fui Episcopus Alexandria, inueni in meo Episcopatu circiter octo millia librarum auri: ex oblatione autem piorum collegi denis millibus plures his pecunias. Quas cū cognoscerem esse Christi, Christo etiam dare volui, cui nunc quoque trado animam. Cū hoc testamentum suū fecisset ille magnus homo Dei, deposuit spiritum in manus Dei viuientis. In eius autem sepultura fit miraculum, quod nulli cedit ex ijs, quæ vnquam facta sunt mirabilia. Nam cū esset deponendus in æde oratoria admirabilium operum effectoris Tychonis, in quadam capsâ, in qua erant condita duo corpora Episcoporum, videre licebat hæc mortua corpora veluti animata, tribuere cultum beato corpori. Nam à se inuicem seiuncta, id medium accipiunt. Et hoc quidem, quod euenit in eius sepultura, visum est multorum oculis: alterum autem eo non minus, procedens declarabit oratio.

Testamentum eius.

Quadam enim mulier, orta in oppidulo, quod tulerat Patriarchâ, postquam rescivit eum iam esse migraturum ad Dominum, magni & grauis peccati sibi conscia, accurrit ad beatum: & calidis lachrymis profusis, eius pedes tangēs, petebat illius peccati absolutionem. Ille autem, Si credis, inquit, meis precibus te esse ab hoc peccato absoluentem, oportet omninò te id prius confiteri. Cū autem dixisset se non posse id labris proferre, iussit id scriptis significare. Cū verò videret eam id agrè ferre, iubet vt ipsa id scribat, & suo ipsius sigillo muniat, & sic ei tradat schedulam. Cū sic ergo factum esset, & in eius manus tradita fuisset obsignata schedula, rogabat mulier eum obtestans, vt nihil eorum, quæ inerant, veniret ad cuiusquam cognitionem. Quinque dies abhinc præterierant: & magnus ille excedens è vita, migravit ad iustorum tabernacula, cū nihil de ea re cuiquam dixisset omninò. Cū autem mulier, diuina quadam fortè providentiâ, non adfuisset illo die, quo excessit è vita, ea accedens ad sepulturam, & dubitans ne fortè quæ eius fidei commissâ fuerat schedula, neglecta & in episcopatu relicta deprehenderetur ab omnibus, dolore affecta, à se propemodum discesserat: sed cū fide ardentissima se rursus collegisset, quàm maxima potuit celeritate venit ad illius capsam, & tanquam eo viuo, clamabat: Quid hoc fecisti, ô vir diuine, mihi peccatrici, vt nunc afficiar ab omnibus probro & dedecore? Quod enim ne tibi quidem potui aperire propter lapsum insignem, hoc erit omnibus manifestum. Vtinàm ne cogitâsem quidem te de hac re conuenire. Existimans enim per te penas futuras effugere, & hoc non sum affecuta: & quod ex eo oritur, dedecus mihi conciliaui. Sedenim non recedam à tuo sepulcro, neque omninò hinc surgam, nisi de ijs, quæ petiui, me feceris certiozem. Persuasum enim habeo te non esse mortuum, sed in Deo viuere, & te apud eum posse, quæ vis, facere.

Mors misericordissimi viri.

Insigne miraculum.

Confessio peccatorū.

Nota hanc femine confessionem.

Hæc dicens, & alia his similia, tribus diebus & totidem noctibus venerandæ eius capite affedit, & (ô Dei miracula) vltima nocte egreditur è capsâ vir ille admirabilis simul cum ijs, qui cum eo iacebant, Episcopis: (eiusmodi enim erat id, quod apparebat) & ci dicit: Quousque ô mulier, clamans, es ijs qui hîc sunt, molesta? Nostra enim vestimenta iam tuæ humectârūt lachrymæ, fluentes instâr fluuij. Cū hæc dixisset, tradit ei schedulam sicut erat ab illâ obsignatam. Deindè, Agnoscisne hanc, dixit, ô mulier? Accipe ergo, & eam soluens, vide Dei opera admirabilia. Cū illa autem surrexisset, & ad se

redisset, videt quidem rursus sanctos suam capsam ingressos, habens vero schedulam in manibus, illa solo manente signaculo. Quod quidem cum soluisset, priorem quidem scripturam inuenit deletam, alienam autem videt positam subscriptionem, quae sic habebat: Propter Iohannem seruum meum deletum est tuum magnum peccatum. Declarabit autem id quoque, quod de eo dicendum est, quanta esset viri virtus, & quantum beatitudinem ex ea sit assecutus.

Nam vir quidam, nomine Sabinus, temperanter admodum & è virtute viuens, monasticam & à negocijs remotam vitam exercens Alexandriae, hora, qua beatus decessit Iohannes, putabat existens in ecstasi se eum videre egressum ex Episcopatu cum vniuerso clero, habentem in manu lampadem, & iter ad regem ingredientem, viro quodam splendidissimo, habitu cubiculario, cum accersente: & puella quadam speciosissima, ut diceret etiam ipsum solem ei primas partes cedere in pulchritudine, cui erat caput oleae corona redimitum: & aliquando quidem eum praecedente, aliquando autem manum quoque tangente, & simul incedente. Cum autem diem adnotasset is, qui viderat, (Erat vero memoria Menae magni martyris) tunc autem venissent quidam à Cypro, ab ipsis accepit, quod illo ipso die, quo haec visa sunt, inclutus Iohannes excessit ex hoc mundo.

Vir quidam alius Alexandrinus, qui erat ipse quoque ex ijs, qui sunt pietate insignes, vidit ea ipsa nocte examen pauperum & multitudinem orphanorum & viduarum, quae numero non poterat comprehendere, habentem in manibus ramos oliuarum, & praecedentem Patriarcham, euntem ad synaxim. Sufficiunt haec testimonia maxima magni Iohannis ad Deum fidei. Quod autem est maximum, & caret omni dubitatione: celebrabantur anniuersaria magni & admirabilium operum effectoris Tychonis. Deinde cum perageretur de more hymnodia, & simul esset congregata populi multitudo, Deus admirabilem, volens apertum reddere, quantum fuerit apud eum gloriam consecutus is, qui fuerat eius benignitatis, quoad eius fieri poterat, amulator, Iohannes, inquam, qui cognomen accepit à misericordia: voluit ut ex eius diuinis reliquijs copia scaturiret vnguenta, emittentia suaueolentem odorem curationum. Quibus fruentibus qui in ea inciderant, communiter Deum, qui sic eos qui ipsum glorificat, longè amplius glorificat, gratis labris glorificauerunt. Cui nos quoque oportet quam conuenit offerre glorificationem, glorificantes patrem & filium & spiritum sanctum, vnam in tribus diuinitatem & potentiam, nunc & semper & in secula seculorum, Amen.

Corpus sanctissimi viri adhuc incorruptum, Turcarum tyrannus dono misit Matthiae Hungarorum regi, asseruaturque honorifice in sacello regio Castris Budensis, multis illi miraculis coruscans, ut testatur F. Pelbartus de Themesuar in Sermionibus de Sanctis.

VITA S. HILDEPHONSI, TOLETANAE VRBIS EPISCOPI, AVTHORE IULIANO POMERIO, EIVSDEM vrbis pontifice. Habetur etiam in Tomis Aloysij, sed mutila, imperfecta, atque mendis scatens.

IANVAR. 23.

Ab infantia castus vixit.

Isidori episcopi fit discipulus.

Hildephonsus memoria sui temporis clarus, & irriguis eloquentiae floribus exornatus, seculo etatis nostrae nobilissimus Toletanae ciuitatis adscitus in cathedra praeful, post sanctum Eugenium in sacerdotium consecratur, vir tanta laude dignissimus, quanta & virtutum gratia numerosus. Qui ab ipsis cunabulis eunuchus permanens, magnam in se Domino habitaculum praeparauit: Qui non manubrio materialium, sed diuino secatus est gladio. Nec ingenio ferramentorum resecauit libidinem, sed munere caelesti meruit sanctitatem. Quiq; mellifluas dapes de paradiso Dei capiens, & per totam Hesperiam dispergens, in ediam nostram ingenti eloquio satiauit. Non impar meritis Isidori, de cuius fonte adhuc clientulus purissimos latices bibit. Nam directus à sancto Eugenio, venerabili Toletanae sedis Episcopo, ad supradictum doctorem Isidorum Hispalensem archiepiscopum, cum sibi iam sciolus videretur, adeo ab eo tentus & climatus est, & ut ferunt, aliquo ferro constructus, ut si